

Veto

Studentenweekblad
van de Leuvense Overkoepelende
Kringorganisatie

nummer 14
maandag 6 januari

Jaargang 23 - 1996-1997

afgifte: Leuven X
(weekblad - verschijnt niet van juni tot augustus)

Studenten zijn overlast in Leuven

Politiek stuurt wetenschap

Het Leuvense stadcentrum heeft een absolute verzadiging aan inwonende studenten bereikt. "Deze wel zeer gewaagde uitspraak baseerde de Leuvense schepen Brepoels op een studie van het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva). Dat onderzocht in opdracht van het stadsbestuur de situatie van de huisvestingsmarkt in Leuven.

Onder de titel "De kamermarkt in Leuven en de wenselijkheid van een doelgericht woonbeleid" wil de studie een algemeen beeld schetsen van het aantal kamers, de verhouding studenten-inwoners en de spreiding van de kamer- en gezinsbewoning in Leuven. Vier verschillende bestanden boden slijmateriaal voor het onderzoek: het kamerbestand van de KU Leuven, de stedelijke belasting op kamers die verhuurd worden aan niet-Leuvenaars, de studenten die ingeschreven zijn in het vreemdelingenregister van de stad Leuven en de OCMW-klanten die op kamers wonen.

Op basis van de gegevens uit de verschillende bestanden leidt de auteur van de studie, Katrien Traatsart, af dat het kameraantal in Leuven zeker rond de 30.000 moet liggen. Bijna tachtig procent van de kamers bevindt zich in de kernstad (binnen de ring), twintig procent in Heverlee. De universiteit bezit met haar residenties tien procent van de totale

kamermarkt, in Heverlee beheersen zij zelfs één vierde van de kamermarkt. Vooral de verhouding tussen het aantal studenten en inwoners is frappant: in de binnenstad zouden er tijdens de week in het akademiejaar evenveel inwoners als kamerbewoners zijn: voor elke ingeschreven inwoner is er

beschikbaarheid en de toegankelijkheid van koopwoningen — het 'huisvestingsprobleem' — en de kwaliteit van de woonomgeving, het zogenaamde 'leefbaarheidsprobleem'. Vooral jonge gezinnen worden met deze problemen geconfronteerd, aldus de studie. Zij kunnen zich immers niet

vinden. In de studie wordt de leefbaarheid van een straat zelfs gekoppeld aan het aantal studentenkamers, wat wetenschappelijk ook niet hard gemaakt kan worden. "Enkele gemeenschapshuizen kunnen veel meer belasting veroorzaken in de buurt dan een residentie met een honderdtal studenten.", wordt verder door de auteur gesteld. Zij spreekt dan over het gebrek aan een verantwoordelijke die men kan aanspreken wanneer er zich problemen voordoen. Uit deze bewering blijkt dat de auteur geen idee heeft van de manier waarop de meeste

Net op het moment dat oorlogen en moorden als evenzovele mokerslagen neerdrunen op de hoofden van de al moegeterde Afrikaanse bevolking, kan een nieuw boek over Zaïre het debat in België weer aanzwengelen. Ludo De Witte kreeg als eerste toegang tot geheime VN-archieven, en rekonstrueert aan de hand daarvan de moord op Patrice Lumumba, de eerste premier van het onafhankelijke Kongo. Voor wie inzicht wil krijgen in de huidige toestand in Zaïre, is het onontbeerlijk te weten hoe en waarom het westen in de jaren zestig Lumumba elimineerde en Mobutu

Dossier Zaïre

aan de macht hielp. Aan de handen van België kleefde het bloed van honderdduizenden onschuldigen die vermoord werden om economische belangen veilig te stellen. Na dertig jaar wordt de waarheid nog altijd zwegen, en is het laatste woord over de dekolonisatie van de ex-kolonie nog lang niet gezegd. Ondertussen gaat de geopolitieke strijd door en lijdt een nieuwe generatie Afrikanen onder de onverschilligheid van het westen.

Wij proberen ondertussen te achterhalen hoe dit complexe hoofdstuk van de vaderlandse geschiedenis ongeveer in elkaar zit. Dat doen we aan de hand van een aantal gesprekken met Ludo De Witte, zowel over de huidige ontwikkelingen als over de voorgeschiedenis, en vooral de cruciale periode van de Kongolese onafhankelijkheid. Daarnaast bieden we een historisch overzicht van de gebeurtenissen, compleet met kaartjes, om het allemaal wat inzichtelijker te maken.

(bd)

(Zie pagina 5, 6 en 7)

ook een student aanwezig. In Heverlee is dit één student per drie ingeschreven inwoners. Tot slot vermeldt de studie dat gezinnen met jonge kinderen (in de kernstad dertien procent van alle huishoudens) zich vooral vestigen in de buurten waar de kamerbewoning het zwakst is, namelijk in het noord-westen van de stad.

Zoutje

Waarom moeten de resultaten met de nodige korrel zout genomen worden? De studie gaat uit van twee problemen: de

meer in de stad vestigen omdat de woningprijzen de hoogte ingejaagd worden door investeerders die hoge winsten halen uit de kamerverhuur. Tot zover volgen we de gedachten van de auteur.

Het tweede probleem waar de studie van uitgaat, doet echter vragen rijzen. "Hoe kleiner het aandeel van de permanente inwoners, hoe kleiner ook de sociale controle en regulerende invloed op de leefbaarheid van de buurt," zo stelt de auteur in de inleiding van de studie. Een wetenschappelijke onderbouwing voor deze toch wel gewaagde bewering is nergens te

gemeenschapshuizen georganiseerd zijn. Deze zijn immers praktisch altijd verplicht om een hoofdhuurder, een koördinator of verantwoordelijke te hebben, vooral met betrekking tot de contacten met de verhuurder.

Mix

Ondanks deze uitgangspunten worden nergens in de studie de voor- en nadelen van bewoning door studenten van kamers behandeld. Leuven is immers een kleine

volg op p. 2

binnenin

Kots à projets 3

Januari: in Jumet wordt er een projecthuis opgegraven. Februari: dool. Het projecthuis Friesland begint te smelten. Maart: de Servische gang in het projecthuis Bosnië roept zichzelf uit tot projecthuis. April: Het projecthuis Bosnië houdt een kotvuil. Alle gasten zijn verkleed als UNO-blauwheim. Mei: het projecthuis Willy Claes ontkent ooit bezoekers van het huis Toti op zijn kamers ontvangen te hebben. Juni: in het projecthuis verdwenen kinderen staan nog enkele kamers leeg.

Zaïre 5-7

Juli: inmiddels in het projecthuis Kongo. Witte Pater: "Kom binnen, mijn zoon. Wij zijn blij vereerd u in ons midden te mogen begroeten. Mannekes kijk eens wie we hier hebben. Een journalist uit het verre Vlaanderen." Zwartjes: "Bwana, bwana, sese bastasse un bella kanzone veto." Veto: "Het dunkt me dat ze hier al erg beschaafd zijn."

Jaaroverzicht 9

Augustus: de verantwoordelijke van het projecthuis grote meren neemt ontslag: "Ze verhuizen hier altijd maar van de ene kamer naar de andere. Precies een duivenkot." September: Behalve op het projecthuis verdwenen kinderen gaat iedereen weer naar school. Oktober: het projecthuis Israël weigert taatste kot te verhuren aan een Palestijn. November: het projecthuis Stofaan de Clerck komt elke dag met zijn lelijke gevel op TV. December: iemand moest het u vertellen. Het projecthuis Sinterklaas bestaat niet.

GROEP T

LERAARS MET VISIE

PEDAGOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Tiensevest 60 • 3000 Leuven • Telefoon 016/30 10 30 • Fax 016/30 10 40 • E-mail groep@groep.be

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moeten vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of via e-mail veto@hagar.arts.kuleuven.ac.be.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studietoestand en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 2400 tekens (spaties inbegrepen), wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Column

Dit is een protestbrief tegen de censurering van de column van Frans Mallemaans. Ik ben niet enkel verontwaardigd, maar bovendien ontgoocheld. Leert Veto dan niet uit haar fouten? Ik zal uiteindelijk nog blij zijn dat dit blad haar onafhankelijkheid verliest en de arbitrariteit van haar klekige enigzins zal worden ingeperkt, aangezien zij doorgaat met het weren van de elementen die haars inziens niet passen binnen haar o zo progressief geachte maar uitermate enge politiek — een ondemocratische houding waaraan Veto zich in het verleden reeds schuldig maakte. Want representatief voor

de hele studentenbevolking kan je dit blad inderdaad niet noemen.

Op basis van welke argumenten wordt de column in kwestie voortaan geweerd? Op basis van een lezersbrief, alomstig van een voormalig hoofdredakteur? Nu, sta me toe deze machtige insider niet representatief te vinden voor de gemiddelde lezer. Op basis van de wel erg "lange zinnen" in de column, de "flauwe humor", of het gebrek aan concreet engagement? Dan had de redactie de auteur maar wat moeten bijsturen, en had ze hem niet, in een elan van breeddenkende tolerantie, zomaar moeten laten begaan om hem dan zonder boe of ba aan de deur te zetten. De kwaliteit van de column is gedeeltelijk de verantwoordelijk-

Clara van den Broek,
Kulturele Studies

berichten

Erkenning vrije verenigingen

De termijn voor het indienen van de erkenningsaanvragen voor de Financiële Controlecommissie der vrije verenigingen (FKK) wordt met één week verlengd. Aanvragen tot erkenning moeten dus ingediend worden op het kantoor van Kringraad, 's Meiersstraat 5 te Leuven, voor dinsdag 14 januari om 18 u. De erkenningsvergadering gaat door op woensdag 15 januari om 17 u in de 's Meiersstraat 5. De erkenningsaanvraag moet voldoen aan volgende criteria: Art. 1. De erkenningsaanvraag bevat een overzicht van de activiteiten door de vereniging georganiseerd tijdens het afgelopen burgerlijk of academiejaar. De erkenningsaanvraag bevat een financieel verslag van inkomsten en uitgaven van het afgelopen burgerlijk of academiejaar. Zij bevat een korte uitleg bij elk van de verder opgesomde erkenningscriteria. Art. 2. § 1. Om in aanmerking te komen voor subsidiëring door de FKK, moet een vereniging aan criteria beschreven in dit hoofdstuk voldoen: § 2. De vereniging moet hoofdzakelijk uit studenten bestaan. § 3. De vereniging moet een actief karakter hebben. Daartoe heeft zij het voorbije burgerlijk jaar minstens één activiteit georganiseerd die: - plaatsvindt in een zaal in de gemeente Leuven; - openbaar was en waartoe iedereen werd

uitgenodigd via gedrukte affiches of pamfletten, en waar ook iedereen toegang kreeg; - minstens één spreker (m/v), die geen student(e) is, aan het woord liet of waar gebruik werd gemaakt van audiovisuele middelen (film, dia's,...). § 4. De vrije vereniging mag niet het statuut hebben van een raad of van een fakulteitskring. § 5. De vereniging moet tot doel hebben bij te dragen tot de maatschappelijke bewustwording van de studenten. Dit wil zeggen dat louter kulturele en sportverenigingen of gezelligheidsclubs uitgesloten zijn. § 6. De vereniging moet zich bij haar werking houden aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de wet op het racisme van 30 juli 1981. § 7. De vereniging moet als groep uitgebouwd zijn, dat wil zeggen dat zij beschikt over een permanent sekretariaat of minstens een kotadres of postbus in de stad Leuven. Dat adres mag niet dat van een van de raden van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie zijn. § 8. De vereniging heeft in het voorbije burgerlijke jaar geen offensief fysiek geweld gebruikt, gepropageerd of anderen ertoe aangezet. Dit wordt vermoed, tenzij een andere vereniging het tegenbewijs levert. § 9. Een vereniging kan slechts na één jaar werking als zodanig erkend worden. Voor juni van het vorige academiejaar moeten één activiteit zoals geformuleerd in artikel

heid van de redactie.

Als u werkelijk meent te weten dat de Leuvense studentenbevolking niet gediend is met de Mallemaanse "larie" — wat op zich natuurlijk best mogelijk is — dan had u die intuïtie toch minstens moeten toetsen (of haalt u uw heilige kritische-ingesteldheidsprincipes enkel boven wanneer het andersmans doorn betreft?), en het de studenten zelf vragen. Zelf heb ik bij deze mijn stem uitgebracht: ik wil mijn wekelijkse portie humor terug. En ik zal zelf wel beslissen over wat ik al dan niet de moeite vind. Ik ben die paternalistische pseudo-ontvoogdingspelletjes ten voordele van een groter engagement bij de modale student kotsbeu.

Maar misschien is de redactie van mening dat ook ik niet representatief ben omdat ik de columnist in kwestie van te dichtbij ken. Ik kan haar daarin niet volledig ongelijk geven, en vraag hierbij de lezers van Veto dan ook met aandrang om op hun eigen benen te staan, hun eigen pen ter hand te nemen, en de gesensuurde column openlijk op zijn zogenaamde verderfelijheid te beoordelen. En ik vraag de Vetoredactie daarop te wachten alvorens zij haar verdikt in een reactie hieronder herhaalt. La démocratie bien organisée commence par soi-même!

4 plaatsgevonden hebben én twee andere activiteiten. Art. 3. Bovenstaande voorwaarden worden kumulatief toegepast.

Kringraad verkies

Kringraad, het deel van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie dat onderwijs en kringcoördinatie onder zijn bevoegdheid heeft, zoekt een tweede kringcoördinator. De kringcoördinator zal Kringraad vertegenwoordigen op het stadsoverleg, is de contactpersoon tussen de kringen en de stadsdiensten, tracht een oplossing te zoeken voor allerlei praktische problemen waarmee de kringen te kampen hebben. Hij/zij zal worden verkozen op vrijdag 10 januari. Kandidaturen met motivatie en CV moeten binnen zijn op het kantoor van Kringraad op woensdag 8 januari voor 18.00 u. De kandidaten worden verwacht op de vergadering van vrijdag 10 januari om 19.00 u in MTC 00.16.

Voordeliger reizen kan écht niet.

Promotionele reisformules heel het jaar door. Exclusieve 'luchtvaart'-trein'-bus' tarieven voor studenten en jongeren. Dé laagste luchtvaartprijzen wereldwijd voor iedereen. Airpassen en around-the-world tickets. Last minute aanblijven. Dé voordeligste citytrips en verblijven 'à la carte'. Rondreizen met internationaal karakter. Aantrekkelijke huurwagenformules. Studenten- en jongerenkaarten. Annulerings- en reisbijstand-verzekeringen.

Connections Leuven
Tiensestraat 89,
3000 Leuven
TEL: 016/29.01.50

Connections Hasselt
Bolesmarkt 8,
3500 Hasselt
TEL: 011/23.45.45

Ook te Aals, Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Liege, Louvain-La-Neuve, Mechelen, Mons, Namur en Turnhout.

TELE sales: 02/5500.100

van het stadsbestuur. Zij gebruikt de resultaten van de studie vanuit de vooronderstelling dat de stad onleefbaar is. Dat is op z'n minst nogal overtrokken; de verhouding studenten-kriminaliteit, zoals die wordt voorgesteld, is zo'n negatief voorbeeld. Schepen Brepoels stelt impliciet dat alle kleine kriminelen in Leuven studenten zijn, alsof er in de weekend geen vandalisme of kleine criminaliteit zou voorkomen. Het valt te betreuren dat de stad zo'n

negatief uitgangspunt — de onleefbaarheid van de stad door de aanwezigheid van studenten — als basis gebruikt om beleidsnormen voor de huisvestingsmarkt te bepalen. Alleszins komt er binnenkort een overleg waar studenten, universiteit en stad samen aan dezelfde tafel zullen zitten.

Joris Janssens
Ann Bries

Huisvesting

vervolg van p. 1

provinciestad die er heel anders zou uitzien zonder de studentpopulatie: niet alleen brengt de Leuvense student heel wat geld in de stadskas via taksen en dergelijke, ook kultureel en sociaal bezorgt deze konstant wijzigende stroom van bewoners de stad een positieve input. Het aantal en de kwaliteit van de kulturele manifestaties en activiteiten is hiervan het beste bewijs, maar daarnaast is er ook het sociale aspect. Een enorme diversificatie aan bewoners zorgt immers voor een boeiende mix. Ook de sociale controle en nachtelijke veiligheid in de stad zijn niet los te koppelen van de aanwezigheid van studenten.

De verbetering van de

huisvestingsmarkt moet volgens schepen Brepoels in de eerste plaats gerealiseerd worden voor OCMW-kliënten. Zij wonen het vaakst op slechte kamers, krotten zelfs. De stad wil deze situatie grondig aanpakken door een strenge kwaliteitscontrole en door het bouwen van nieuwe sociale woningen. Waar het geld voor zulke dure oplossingen vandaan moet komen, is echter nog de vraag. Daarnaast wou de schepen een grotere samenwerking met de privé, die volgens hem "gestimuleerd kan worden om kamers bij voorkeur aan kansarmen te verhuren." Dit lijken echter meer doekjes voor het bloeden. De vlucht van minderbedogen uit de stad zal hiermee juist gestimuleerd worden, aangezien kwaliteitscontroles zullen leiden tot onverhuurbaarheid van goedkope woningen en goedkope huisvesting dus alleen nog buiten de kernstad te vinden zal zijn.

De studie werd uitgevoerd in opdracht

Prijsstijgingen gaan Alma niet voorbij

Hoogte kwaliteit tegen een lage prijs aanbieden, zo luidt onder andere de opdrachtsverklaring van Alma. Bij de studentenvertegenwoordigers van Sociale Raad leefden twee problemen met betrekking tot die hoge kwaliteit aan een lage prijs. Enerzijds was er wegens een deficit van tien miljoen in de begroting geen andere mogelijkheid dan een prijsstijging door te voeren. De voorwaarden waaronder dit moest gebeuren, vormden natuurlijk een probleem. Anderzijds hadden de studentenvertegenwoordigers van Sociale Raad een massa klachten over de kwaliteit. Klachten die keer op keer werden geventileerd op de Raad van Beheer van Alma, maar weinig effect hadden. Daarom werd binnen Alma de Eetkwaliteit-Toezicht Alliantie (Eta) opgericht.

De laatste maaltijdprijsaanpassingen werden in januari 1995 doorgevoerd. Intussen werden wel de prijzen van consumpties als desserts, dranken en broodjes verhoogd. Sociale Raad heeft zich echter altijd tegen prijsstijgingen verzet: Alma moet namelijk haar doelstelling om goede en goedkope maaltijden aan te bieden, nakomen. Om het deficit in de begroting van 1997 te dekken, diende er, via prijsverhogingen, nog 2,9 miljoen frank te worden 'gevonden'. De wijze waarop dit zou gebeuren, schiep heel wat problemen.

Eind 1996 bedroeg de gezondheidsindex 1,4%. Deze index geeft een richtlijn van de inflatie weer op basis van essentiële levensmiddelen, alcohol en tabak niet inbegrepen. Voor de Raad van Beheer leek het wenselijk om de prijzen via deze index te verhogen, maar over de uitwerking daarvan liepen de meningen uiteen. De personeelsfractie en de directie wilden de aanpassing toepassen op het geheel van de maaltijdprijzen. Konkreet betekent dit dat de prijzen in het geheel met 1,4% zouden stijgen maar dat de mogelijkheid bestaat dat de maaltijd van 76 frank procentueel meer stijgt dan een duurdere maaltijd. Omdat het verschil tussen de kostprijs en de verkoopprijs van een goedkope maaltijd proportioneel groter is dan hetzelfde verschil bij een duurdere maaltijd, wilden zij de afstand tussen de laagste en de hoogste prijskategorieën verkleinen.

Kwantiteit

Voor Sociale Raad is het een principiële kwestie dat de laagste prijs zo weinig mogelijk stijgt. Vandaar dat de studentenfractie aandrang op een gezondheidsindexering van elke maaltijd afzonderlijk: het tegenvoorstel van Sociale Raad kwam neer op een minimale stijging van de laagste prijskategorieën (zie kader). Het studentenvoorstel werd uiteindelijk door de Raad van Beheer met de kleinst mogelijke meerderheid aanvaard.

Nieuw jaar, nieuwe prijzen

Helaas, Alma doet niet mee met de solden. Zo worden de broodjes voortaan tegen 60 frank verkocht, een prijsstijging die verantwoord wordt door een verlenging van het stokbrood van 19 cm naar 26 cm. De maaltijdprijzen van 76, 86 en 99 frank stijgen met telkens één frank, terwijl de schotels van 114 en 131 frank met twee frank zullen opslaan. Tenslotte is er ook nog een *positieve noot*: de dure schotels zullen ook in de toekomst tegen 140 en 148 frank verkocht worden.

Friet en à volonté, een schitterende traditie: maar hoe zit het met de kwaliteit? Al enige tijd werden er op de Algemene Vergadering van Sociale Raad klachten over de kwaliteit van de maaltijden gespuurd: de maaltijden waren te eentonig, weinig variatie in vegetarische schotels, koud eten; het is slechts een greep uit de stortvloed van klachten. Omdat ook het personeel een aantal bemerkingen had over de kwaliteit,

werd besloten om een soort van kwaliteitscommissie op te richten. Deze werd in december boven de doopvont gehouden en zal voortaan als de Eta (Eetkwaliteit-Toezicht Alliantie) door het leven gaan. Op de vergaderingen van Eta, waarin zowel directie, personeel als studenten vertegenwoordigd zijn, kunnen eenmaal per maand alle klachten over de kwaliteit aangekaart worden.

Axel Aerden
Mieke Van Thielen

(foto Dirk Bernard)

Samenwonen rond engagement

Themahuizenproject begint eindelijk

In december werd na een intense voorbereiding op de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) het definitieve startschot gegeven voor het project rond themahuizen, een voorstel van Sociale Raad (Sora). Het project wil gemeenschaps huizen toevoegen aan de markt en wil de kans geven aan studenten om in gemeenschap en rond een thema samen te wonen. De eerste drie groepen zullen volgend academiejaar van start gaan.

Een tweetal jaar geleden rijpte op Sora het plan om in Leuven met 'kots-à-projets' te beginnen, zoals die in Louvain-La-Neuve al een tijdje bestaan. Aan de oorsprong lagen twee constatering. Om te beginnen is de vraag naar gemeenschaps huizen in Leuven groter dan het aanbod dat er tegenover staat. Ook kampten de bestaande gemeenschaps huizen in een redelijk aantal gevallen met problemen van brandonveiligheid, infrastructuur en van het afschuiven van de verantwoordelijkheid naar de hoofdhuurder-student. Daarnaast werd Sora ook geconfronteerd met een ander gegeven: de crisis van het studentenengagement in het algemeen.

Toen Louvain-La-Neuve begin jaren zeventig net was gebouwd arriveerden de studenten op een dode kampus, waar vrijwel geen kader bestond om een sociaal leven te ontplooiën. In 1972 werden er de kots-à-projets opgericht, om engagement en samenleven te stimuleren, sociale isolatie tegen te gaan en sociokulturele activiteiten op de kampus te bevorderen. Op dit

moment zijn er daar zo'n 900 kamers verspreid over 96 themagroepen.

Na een paar bezoeken aan Louvain-La-Neuve werd op Sociale Raad beslist om samen met Studentenvoorzieningen een project rond themahuizen op te starten. Met het project konden in Leuven twee problemen tegelijkertijd opgevangen worden: de vraag naar gemeenschaps huizen en de maatschappelijke betrokkenheid van studenten. Zo zullen studenten samenwerken rond thema's in de sfeer van democratisering, milieu, solidariteit, cultuur, sport, integratie of andere gelijkaardige gemeenschapsvormende onderwerpen. Konkreet zou een project bijvoorbeeld kunnen gaan over ontwikkelingsamenwerking, mobiliteit in de stad, de modernisering van het gerecht of een nieuw genre van theater. De basisregel is wel dat de projecten, naast een interne werking, ook de ruimere studentengemeenschap moeten proberen te houden. Daarom moet er een minimum aan activiteiten voor de buitenwereld zijn. Studenten die rond mobiliteit zouden werken, moeten dan met acties, info-avonden, of een tekst naar buiten treden. De studenten zelf stellen een project voor, en dienen een aanvraag in. De beslissing over de goedkeuring van een project gebeurt door een commissie, bestaande uit mensen van de studentenbeweging en Studentenvoorzieningen.

Huizen

De oorspronkelijke bedoeling was om te starten met de aankoop van een huis. Dat zou dan gerenoveerd en omgebouwd worden tot een gemeenschaps huis. Daartoe

Alma zelf probeert ook intern de klachten op te vangen en er iets mee te doen. Daartoe werden er onder het personeel van de verschillende Almavestigingen klachtenformulieren verspreid. Voor Sociale Raad is het noodzakelijk over deze materie feedback te krijgen van alle studenten. Studenten kunnen met hun opmerkingen altijd terecht bij hun kringvertegenwoordigers of bij Sociale Raad. Alle klachten zullen dan besproken worden op de Eta. Sociale Raad hoopt dat aan die klachten ook gevolg wordt gegeven, en wenst Alma voor 1997 dan ook een kwaliteitsverbetering toe.

werd in de begroting van RvS vijf miljoen opzij gezet (zie Veto 4). Omwille van de wetgeving over de vzw's kon dit niet doorgaan. Op de laatste RvS werd dan de beslissing genomen om het eerste jaar drie plato's uit residenties van de universiteit te gebruiken. Zo'n plato kan men omschrijven als een verdieping of geheel van een tiental kamers. In de toekomst wil men geen optie opzichschuiven en zal men in functie van elke mogelijkheid een huur-, bouw- of aankoopbeslissing nemen. Daarnaast zal er gezocht worden naar externe partners zoals de Provincie, de Stad of een mecenas die een thema zouden kunnen financieren. Uiteraard zullen er met eventuele sponsors duidelijke afspraken en voorwaarden gemaakt worden. Een openbare instelling zou bijvoorbeeld een thema in het kader van haar bevoegdheid kunnen ondersteunen.

Tegen het einde van de maand januari moet de eksakte lokatie van de plato's gekend zijn. Omdat het project in de uitvoeringsfase is terechtgekomen werd beslist om volgend academiejaar al van start te gaan en niet nog een jaartje te wachten.

Tenslotte nog dit. Om vanaf volgend academiejaar van start te kunnen gaan is als streefdoel voor de uiterste inschrijvingsdatum de maand april vooropgesteld. In de komende weken volgt er meer informatie over het themahuizenproject. Maar denk er alvast over na en spreek erover met je vrienden.

Olivier Remy

In de volgende edities van Veto leest u nog meer over dit project. Voor meer informatie: spring eens binnen bij Sociale Raad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven, tel. 22.95.41.

Het beleg van Belgrado

Wintig graden onder nul of niet, in de Klein-Joegoslavische republiek Servië komen nu al anderhalve maand dagelijks tienduizenden mensen op straat om hun protest te laten horen aan hun leider Slobodan Milosevic. En voor zoveel volkswil lijkt het Servische regime nu ook te (moeten) buigen: de door Milosevic ongeldig verklaarde uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen — waarbij zijn socialistisch kartel het in de grote steden moest afleggen tegen de verzamelde oppositieploeg 'Zajedno' ('Samen') — lijkt toch schoorvoetend erkend te worden. Onder de betogers bevinden zich telkens ook vele duizenden studenten. Zij hebben een erg nobel strijddoel: de democratisering van hun door burgeroorlog en embargo geteisterde maatschappij. Het is niet de eerste keer dat de studenten in deze strijd het voortouw nemen. Een stand van zaken.

"Het is fantastisch dat u om ons bezorgd bent, meneer Tomic, maar waar zat u toen mensen van onze leeftijd, op bevel van het regime waartoe u behoort, werden gedood in de slagvelden rond Vukovar en verschillende andere oorlogsscènes. Toen u ons bloed vergoot, was u niet bezorgd om onze leeftijd." Zo luidde het krachtige antwoord van de studenten op de verwijten van de voorzitter van het Servische parlement en medestander van Milosevic, Dragan Tomic. Tomic had gezegd dat de "fascisten" in de oppositie "kinderen misbruikten" — studenten dus — en eekst hetzelfde scenario volgden als de nazi's die in de jaren dertig Hitler aan de macht brachten.

Om dat antwoord aan de wereld mee te delen moesten de studenten evenwel een beroep doen op het alternatieve persagentschap AIM, ofie Alternativa Informativna Mreza. De officiële mediakanalen zwijgen als vermoord over het studentenprotest. Wie in Servië naar de nationale televisie kijkt, zal er met moeite iets vernemen over de krachtige protestmarsen in de straten van de grote steden Belgrado en Nis. Over de betogingen en over het hardhandige optreden van de ordestrejdkrachten wordt meestal gewoon gezwegen, in tegenstelling tot de — nochtans in omvang veel kleinere — steunoptochten aan het regime, waarover wel uitgebreid wordt bericht. Daarom werd, in samenwerking met het European Civic Forum, een alternatief persbureau opgericht. Het Forum is een onafhankelijke organisatie die voornamelijk vanuit het Zwitserse Basel opereert en die ook mee de opvang van de duizenden vluchtelingen uit ex-Joegoslavië in het westen organiseerde. AIM mag beschouwd worden als de officiële spreekbuis van de protestbeweging, en meer bepaald van de studentenstem daarin.

Middenstand blij

Handelen, het driemaandelijks magazine van Middenstand Groot Leuven, wijdt bij wijze van eindejaarsconferentie in haar recentste nummer een kritisch artikel aan de herinrichting van de Naamsestraat. De handelaars zijn in het algemeen razend positief over hun nieuwe speeltuin. Zo wordt ondermeer het verkeersarme karakter van de straat toegejuicht, al wordt er nog smachtend uitgekeken naar een beetje groen, liefst vergezeld van terrasstoeltjes. Een plaatselijk handelaar vindt ook nog dat "iedere handelaar, zeker de horeka, zou moeten zorgen voor een vuilnisbakje aan z'n deur. Hier en daar zie je al vetlekken op de splinternieuwe kasseien."

De reden waarom er elke dag weer, ondanks een formeel samenscholingsverbod, tienduizenden mensen hun ongenoegen op straat komen uiten, ligt — zoals bekend — bij de annulatie van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen op 17 november. Die verkiezingen werden — althans in de belangrijkste steden — gewonnen door de verzamelde oppositie onder leiding van Vuk Draskovic, bij het wereldpubliek bekend geworden als de charismatische — en bebaarde — dissident ten tijde van de Joegoslavische burgeroorlog. Zoran Djindjic en Vesna Pesic. Die overwinning moet bij het neokommunistische regime van Slobodan Milosevic als een bom zijn ingeslagen. Net voordien had zijn Socialistische Partij immers nog de overwinning behaald in de Klein-Joegoslavische parlementsverkiezingen. Klein-Joegoslavië is wat na de burgeroorlog overgebleven is van de oude Joegoslavische Balkanstaat: een federaal land, gevormd door de deelstaten Servië en het veel kleinere Montenegro. Het telt ongeveer evenveel inwoners als België, maar dan wel verdeeld over een oppervlakte die drie keer zo groot is.

Tito

Dit jaar verstrijkt het tweede mandaat van Milosevic als president van de autonome deelstaat Servië. Met de recente zege op zak zag hij zich gesterkt in zijn ambitie om president te worden van de federale republiek, en de geschiedenis in te gaan als een staatsman met de grandeur van de legendarische maarschalk Tito, die met zijn eigen Balkanvariant van het communisme Joegoslavië na de tweede wereldoorlog tot aan zijn dood in 1974 bijeen hield. Een elektorale nederlaag was dan ook het laatste wat Milosevic en zijn medestanders konden gebruiken. Waar de resultaten hen tegenstonden, werd de uitslag betwist en geannuleerd. Het is wellicht niet dat soort uitingen van arrogantie van de macht dat de president fataal dreigt te worden. In eigen land wordt Milosevic — mede door de onwielriekende schandaaltjes waarin zijn naaste omgeving baadt — meer vergeleken met de oude Roemeense dictator Ceausescu dan met de grote Tito.

Dat er, nu bijna twee maanden later, dagelijks nog altijd zoveel volk afzakt naar de betogingen, heeft dan ook te maken met meer dan alleen het gesjacher bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het gaat ook hier om een roep om meer democratisering, net als in de andere landen in de regio. In buurlanden Roemenië en Bulgarije werd bij een recente stembusgang immers ook het — te autoritaire — neokommunistische beleid teruggedrukt. Het volk lijkt de oude-wijn-in-nieuwe-zakkenpolitiek van Milosevic en de zijnen zat, althans toch zat genoeg om deze op gemeentelijk vlak af te straffen.

Sjarme

Voortrekkers in de democratiseringstrijd zijn de studenten. Zo ging het trouwens eind jaren zestig ook in de Verenigde Staten, met de

Civil Rights Movement, Frankrijk, of bij ons, en zo gaat het nog altijd in Zuid-Korea. In Servië botsten de studenten recent drie keer tegen de kar van Milosevic. Een eerste maal gebeurde dat in maart 1991, bij het begin van de balkanoorlog. De studenten zetten mee de zogenaamde 'pluchen revolutie' in gang. Het protest was ook toen al gericht tegen Milosevic, maar uiteindelijk waren het slechts enkele van zijn medestanders die moesten aftreden. Wel kwam Milosevic naar de universiteitscampus van Belgrado om met de studenten te praten. Dat sjarme-offensief werd niet bepaald een succes: de grote leider werd naar verluidt overvondend door de kritische vragen uit het studentenpubliek. Overigens werden de dappere critici nadien opgepakt en zelfs een tijdje vastgezet.

Grootspraak

Een jaar later — de oorlog was nu volop aan de gang — sloten studenten zich op in de fakulteitsgebouwen van de Universiteit van Belgrado om te protesteren tegen de overheid, die het land naar een burgeroorlog had gevoerd, met als gevolg een internationaal embargo en alle ellende vandiën. Ook toen al werd er vals geprekeerd bij de verkiezingen, en ook toen al werd er flink op straat gemarcheerd. Overigens verlieten gedurende de oorlogsperiode — een oorlog waaraan de republiek Servië officieel niet meedeelde — zowat 200.000 jonge en hoog geschoolde Serviërs hun land. Nu, vijf jaar later, zijn de eisen verrassend gelijklopend met die van toen: respect voor de grondwet, afzetting van Milosevic en zijn gevolg, eerlijke en democratische verkiezingen, en een bevrijding van de massamedia van het juk van de staatscontrole. De academische overheid is, net als de politieke, niet dieniend met dit luide studentenprotest, hoewel de manifestanten opvallende steun kregen van een brede groep leidinggevende intellectuelen, waaronder ook heel wat academici. De rektor van de unief van Belgrado, Dragutin Velickovic, die het protest

negeert, is één van de koppen van jut van de studenten. Maar ook de eigen stem in het beleid, de student-vice-rektor, vindt geen genade in studentenogen omdat hij — volgens zijn critici — "vergeten was dat hij de studenten en niet de overheid vertegenwoordigde."

Of de studenten, en met hen vele andere demonstranten, zullen slaagen in hun opzet valt nog af te wachten. Maar het lijkt geen twijfel dat het aanhoudende protest zwaar weegt op het Servische beleid. Zeker nu er ook steun komt uit het westen. De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) heeft de manipulatie van de gemeenteraadsverkiezingen vastgesteld en veroordeeld. Ook in het binnenland wordt de basis breder. Niet alleen de kerkelijke leiders schaarden zich aan de kant van het verzet, ook in het leger waren er — vóóralsnog vrij beperkte — dissidente stemmen hoorbaar. De studenten zelf laten de moed alvast niet zakken. Enige jeugdige grootspraak is hen niet vreemd. Dusan Vasiljevic, één van de studentenleiders, stelt het als volgt: "Wij zijn niet bang van de politie. Als ze ons, academische burgers, zouden aanvallen, zou dat het definitieve einde van het regime betekenen."

"De partijen die aan de macht zijn, gedragen zich zoals de communisten vroeger. Ze monopoliseren de macht en media, manipuleren bij verkiezingen. Een autoritair ingestelde generatie voedt jonge mensen op. Erg snel zal de democratisering dus niet verlopen", klonk eminent Balkankenner Raymond Detrez nog sceptisch in Knack van 13 november 1996. Niet dat de strijd al beslecht is in het voordeel van de studenten, maar als de aanhoudende reeks van betogingen alvast één zaak heeft bereikt dan is het wel dat er in Servië een stevige oppositie op poten is gezet, waarin de kritische stem van de studenten opvallend en onafhankelijk doorklinkt. Nogmaals Vasiljevic: "Het protest vandaag is anders dan dat van mei '68. Het grote verschil is dat het toenmalige protest niets heeft uitgehield. Ons protest zal zeker zijn doel bereiken." Toch maar even afwachten?

Bart Eeckhout

Bronnen: Branka Kaljevic, "We know what we want", een artikel verspreid via AIM; Raymond Detrez, "De sloop van Joegoslavië. Relas van een boedelscheiding." (Hadewijch, 1996).

“Heel dat humanitaire discours is hypokriet”

Ludo De Witte heeft zich niet alleen verdiept in de moord op Lumumba, maar is ook een aandachtig toeschouwer van de actuele ontwikkelingen rond de Grote Meren. Ook nu wordt er volgens hem nog aan geschiedvervalsing gedaan. De Witte spreekt over 'kodewoorden': begrippen als 'mensenrechten', 'democratie' en 'humanitaire hulp' moeten de ware motieven van de grootmachten en de VN verdoezelen. De koele machtsstrijd met als inzet enorme strategische en economische belangen, gaat ook vandaag gewoon verder. Op een paar duizend slachtoffers meer of minder kijkt men niet.

Veto: Naar aanleiding van de faliekant afgelopen VN-interventies in ondermeer Kongo, Somalië, Rwanda en ex-Joegoslavië stelt u dat het niet de rol van de VN is landen die in een ontvoeringstrijd betrokken zijn te gaan helpen. Welke rol kan de VN dan nog wel spelen?

Ludo De Witte: «Ik denk dat alle westerse interventies, met welk motief dan ook, een deel van het probleem zijn. Internationale interventies zijn heel gevaarlijk, want er spelen daar geopolitieke belangen in mee. In de afgelopen dertig jaar heeft men bijvoorbeeld voortdurend geïnterveneerd om het Zaïrese regime in stand te houden. De huidige crisis in Oost-Zaïre bewijst dat nogmaals: van begin november worden er elke dag krokodillentranen gevend in de kanten en spreekt men van die honderdduizend vluchtelingen die op de dool zijn, maar ondanks dat gewekelaag is men na verloop van vele weken nog niet tussengekomen in centraal Afrika. De reden is eigenlijk dat men geen humanitaire motieven voor ogen had. Als dat het criterium zou zijn, had men wel voedseldroppings georganiseerd, en had men wel de weg gevonden om die humanitaire hulp ter plaatse te krijgen. Men heeft integendeel voortdurend geopolitieke belangen in het achterhoofd.»

Huurlingen

«Voedseldroppings kan men perfect organiseren. Men kan de grenzen openstellen om vluchtelingen op te vangen. Ik denk nu aan schrijnende beelden uit '94, ten tijde van de genocide. Met Belgische vliegtuigen is men toen koöperanten gaan terughalen. In die vliegtuigen zaten die koöperanten en hier en daar hadden zij ook een huisdier mee; maar tegelijkertijd waren daar Tutsi's die smeekten om meegenomen te worden omdat ze wisten dat ze een paar uur na het vertrek van de Belgen zouden sterven. Die mensen heeft men niet meegenomen. Heel dat humanitaire discours lijkt mij toch een beetje hypokriet te zijn.»

«Er zijn nu op zes weken tijd één miljoen vluchtelingen teruggekeerd naar Rwanda: een compleet verarmd land, verscheurd door die genocide en de destabilisatie van de laatste jaren. Eén miljoen. Als er hier in België tweeduizend vluchtelingen zouden toekomen vanuit Oost-Europa, zou men moord en brand schreeuwen. Er moet massa's hulp naar die vluchtelingen in Rwanda. Het feit dat dit niet gebeurt, bewijst nogmaals de hypokrisie die achter die grootmachtenpolitiek steekt.»

«Ik pleit daarentegen voor humanitaire hulp. Daar moet de VN zich mee bezighouden. Tegelijk is het essentieel dat de VN gedemocrateerd wordt. Het is een volledig ondemokratische instelling door die veiligheidsraad die alle macht naar zich toe haalt en door het vetorecht van enkele supermachten. Maar daarvoor moet de politieke

wil aanwezig zijn.»

Veto: Welke belangen staan er concreet op het spel, en wie zijn volgens u de spelers?

De Witte: «Op dit ogenblik staan de twee grootmachten in centraal Afrika, de VS en Frankrijk, min of meer tegenover elkaar. De patstelling tussen beide landen verklaart waarom er geen zogenaamd humanitaire interventie gekomen is. De Fransen proberen via de Soedanese regering, via Mobutu en via die uitgeweken Hutuvluchtelingen en Hutumilities, de zogenaamde Interahamwe, hun invloed te vergroten in die regio. De Amerikanen doen hetzelfde via de rebellen die in Zuid-Soedan tegen de Soedanese regering vechten en via de regimes van Rwanda, Burundi en Uganda. Het is die patstelling, het niet aan elkaar willen toegeven hoever die interventie moet gaan, die elke tussenkomst onmogelijk maakt.»

«Op dit moment is er wel een sluipende interventie bezig. Het is zo dat op dit ogenblik honderden, volgens bepaalde wel-

De realiteit is echter genuanceerder. Het is juist dat de volkeren die in Oost-Kivu in opstand gekomen zijn tegen de Interahamwe en Mobutu, in het begin gesteund werden vanuit Rwanda en Burundi. Maar die rebellen hebben wel degelijk een basis in Zaïre zelf. Laurent Kabila is een rebellenleider die al in '64 één van de leiders was van de opstand tegen Mobutu. Kabila is een authentieke opposant van het regime, die voortdurend met de wapens heeft geprobeerd om Mobutu omver te werpen. Hij heeft ook altijd in de Kivustreek het maquis bezet gehouden, ook in de jaren zeventig en tachtig.»

Multimobutisme

«Men mag ook niet vergeten dat Mobutu en zijn plaatselijke baronnen de voorbije vijf jaar voortdurend de traditioneel nationalistische bevolking in de Kivu geterroriseerd heeft en geprobeerd heeft om be-

ingelichte bronnen duizend huurlingen actief zijn: Franse, Belgische en Zuid-Afrikaanse huurlingen vechten met Mobutu's troepen mee tegen de rebellen. Tegelijkertijd zijn Franse officieren in Kinshasa bezig met het reorganiseren van de generale staf van Mobutu's leger. Het lijdt voor mij geen enkele twijfel dat, als die rebellen veld blijven winnen — als zij bijvoorbeeld Kisangani innemen — er een buitenlandse interventie zal komen om die rebellen terug te slaan. Men zal het regime van Mobutu, dat vandaag weer stabiliteit garandeert in de regio, niet laten omverwerpen door rebellen die men niet kent en niet controleert. Het in stand houden van dat regime is een zeer belangrijke beweegreden.»

Invasie

Veto: Is de opstand in de Kivu uitgelokt door buitenlandse machten, of hebben de rebellen zelf het initiatief genomen?

De Witte: «De klassieke stelling is dat er eigenlijk een Rwandese invasie is in Oost-Kivu, dat er een buitenlandse agressor is, die moet teruggeslagen worden. De reden waarom Mobutu dat verdedigt is duidelijk: men probeert een soort nationalisme te kweken en de bevolking te verenigen rond haar leiders om zo de agressor te verjagen.

vaagd zullen worden. Er moeten nieuwe leiders opstaan die de noden van die volksbeweging ter harte nemen. De perversiteit en de corruptie van Mobutu's regime, dat eigenlijk door het westen zelf gecreëerd is, gaat zoover, dat elke stabiliteit op lange termijn onwaarschijnlijk lijkt.»

Veto: Moet de recente ontmoeting tussen oppositieleider Etienne Tshisekedi en Mobutu ook gezien worden in het licht van die aanensluiting van politieke klasse rond Mobutu? Tshisekedi roert zich niet meer.

De Witte: «Dat is een vreselijk moeilijke vraag, omdat Tshisekedi een dubbelzinnig figuur is: hij legt verschillende verklaringen af. Enerzijds stelt hij Mobutu een nationaal pakt voor om samen te vechten tegen die agressor, anderzijds zegt hij ook dat er moet onderhandeld worden met Kabila. Tshisekedi is wel een klassiek politicus, maar tegelijk iemand die zich de voorbije decennia tamelijk consequent verzet heeft tegen Mobutu's regime en die vooral ook een enorm grote achterban heeft die hem voortstuwt en waarmee hij rekening moet houden. Het is onduidelijk in welke zin hij evolueert. Stel dat Kabila oprukt, en de bevolking kiest de zijn zijde, dan is het mogelijk dat Tshisekedi de kant van de opstandelingen kiest. Het omgekeerde kan even goed.»

Schipperen

Veto: Speelt België nog een rol van betekenis in heel die machtsstrijd?

De Witte: «Het probleem van de Belgische diplomatie is dat zij als klein land schippert tussen die twee grootmachten. De Belgen proberen hun invloed te behouden door een soort van bemiddelingsrol te spelen tussen de VS en Frankrijk. Dit is evenwel een crisis met bijna continentale afmetingen, er staan grote strategische en economische belangen op het spel: in Zuid-Soedan kunnen vijf miljoen vaten olie per dag boven gehaald worden, de goudreserves in Kivu zijn enorm. Die grootmachten drukken daar hun stempel op, en elk soloptreden van België zou onmiddellijk de kop in gedrukt worden.»

Veto: Is België nog altijd geïnteresseerd in zijn eigen belang, of probeert men de Zaïrezen echt te helpen?

De Witte: «Sinds het begin van de jaren '90 spreekt men inderdaad veel over democratie en mensenrechten in Afrika. Eigenlijk zijn dat kodewoorden die men aan de publieke opinie verkoopt, en gaat het in feite om iets anders. Die oude, versleten regimes in Zaïre en elders in Afrika kwamen in de jaren '70 en '80 onder enorme druk te staan door de internationale, economische recessie. Er kwam veel reactie van de bevolking zelf tegen die uitgeholde regimes. Op dat moment heeft het westen gezegd: om de stabiliteit te bewaren moeten oppositiekrachten, die het vertrouwen van de bevolking genieten, in die militaire dictaturen geïntegreerd worden. Dat bedoelt men met democratie en mensenrechten.»

Parijs

«Dat heeft men bijvoorbeeld in Rwanda toegepast. Je had er het diktatoriale regime van Habyarimana dat door Brussel en Parijs gesteund werd. Men heeft geprobeerd die oppositie daar te integreren. Het regime heeft daar verkrampd op gereageerd en een genocide ontketend om heel die oppositie fysiek te elimineren. Dat is een van de redenen waarom het westen op dit moment terugschrikt: stel dat Mobutu ook zo'n bloedbad aanricht. Er heerst nu een grote verwarring in het westen: men weet niet meer goed hoe men de zaak moet aanpakken.»

**Benny Debruyne
Martijn Graumans**

“De regering-Eyskens was op zijn minst medeverantwoordelijk voor de moord op Lumumba”

Ludo De Witte is van opleiding geen historicus, maar socioloog. Toch heeft hij een lijvige, stevig onderbouwde geschiedkundige studie geschreven, waarin hij het verhaal van de onafhankelijkheid van Kongo hervertelt. In 'Crisis in Kongo' legt hij weeral nadruk op de weinig positieve rol die de Verenigde Naties, de Verenigde Staten en de Belgische regering daarin speelden. Aan de hand van een heel aantal vertrouwelijke documenten uit de archieven van de VN rekonstrueert hij nauwkeurig de laatste jaren van de Belgische kolonie, en de eerste van het diktatoriale regime van legerleider Mobutu. Zijn onderzoek werpt een onthutsend nieuw licht op de gebeurtenissen die de geschiedenis van de Belgische ex-kolonie bepaald hebben. Volgende week maandag gaat de auteur over deze zaken met twee andere Kongokenners in debat. Deze week moet hij het met een paar Vetoredacteuren doen.

Veto: Wat erg opvalt in uw boek is de enorme sympathie waarmee u spreekt over Patrice Lumumba. U draagt uw studie ook aan hem op, en lijkt er karg met kritiek. Vanwaar deze bewonderende houding?

Ludo De Witte: «Mijn bewondering voor die man is gegroeid in de loop van de drie jaar dat ik aan mijn onderzoek heb gewerkt. Het beeld dat ik van hem had toen ik eraan begon was sterk beïnvloed door al wat ik erover gelezen heb, en dat was zeer negatief. Een journalist heeft ooit alle artikels over hem in de Belgische pers van de jaren zestig herlezen, en geschreven dat het niet zeker is dat Hitler in de Belgische pers ooit met evenveel razernij behandeld is als Lumumba. Hij wordt afgeschilderd als de baarljke duivel. Maar nu ik de laatste jaren van Lumumba heel minutieus heb onderzocht, heb ik een enorme bewondering gekregen voor zijn politieke vooruitzichtigheid, zijn consequente opstelling, zijn principie vastheid.»

«Ik denk wel dat mijn boek het meest kritische boek over Lumumba dat ooit geschreven is. Ik geef toch ook kritiek op hem. De grootste kritiek die men kan maken is dat hij in het begin zo naïef gereageerd heeft op de VN, en dat dat uiteindelijk zijn kop heeft gekost. Maar als men vandaag in Zaire komt valt het op dat de mite Lumumba, wat hij symboliseert, nog steeds gekoesterd wordt door miljoenen Afrikanen. Ook in de kunst zie je dat: er zijn duizenden en duizenden taferelen die teruggrijpen naar die periode en naar de figuur van Lumumba. Dat heeft ten dele te maken met het feit dat hij het 'voordeel' had jong te sterven, en met de dramatische omstandigheden

Zaire onder de loep

Het is onderhand wel duidelijk dat in Oost-Zaire een zoveelste crisis dreigt. Voor al wie een klare kijk wil krijgen op de situatie, wordt er volgende week een debat georganiseerd. Op maandag 13 januari bespreken Ludo de Witte, historicus Zana Etambala en journalist Walter Zinzen (o.v.) de situatie. 'Zaire in crisis' vindt plaats in auditorium AV 91.12 (tegenover 't Stuc), om 20.00 u. Degeven die er dan nog niet genoeg van hebben, kunnen zich naar de boekhandel begeven. Daar ligt 'Crisis in Kongo', het boek van Ludo De Witte, op hen te wachten. Het is 496 bladzijden dik, en uitgegeven bij Van Halewyck.

(mg)

(foto Dirk Bernaert)

waarin hij aan zijn eind is gekomen. Hij is een symbool geworden.»

Puzzel

Veto: Werpt uw onderzoek zo'n nieuw licht op de moord op Lumumba, dat u het nodig vindt er een boek van vijfhonderd bladzijden aan te wijden?

De Witte: «Er zijn drie grote bestanden van bronnen over die periode: de archieven van de Verenigde Staten, dat al onderzocht is, het Belgische materiaal, dat nog niet toegankelijk is, en de VN-archieven. Het vernieuwde is dat ik voor het eerst die VN-archieven heb onderzocht. Daar is het boek dan ook op toegespits: welke rol hebben de VN eigenlijk gespeeld in dat drama? Het politieke belang van het boek is de ontluistering van de mite dat de VN op een onpartijdige wijze zou zijn tussengekomen in de Kongokrisis. Het is zo dat de VN eigenlijk het omgekeerde gedaan heeft van wat ze gevraagd waren te doen. Uiteindelijk, toen Lumumba daartegen in het verzet kwam, heeft de VN zowel president Kasavubu als kolonel Mobutu geholpen om de macht te grijpen en Lumumba politiek uit te schakelen.»

Effektief

«Wat de moord op Lumumba zelf betreft, heb ik geen nieuwe informatie gevonden. Wel is de analyse in mijn boek volslagen nieuw, in die zin dat ik voor het eerst alle stukjes van de puzzel die de laatste vijfde eeuwige jaar rond de moord zijn vrijgekomen, heb samengebracht. Tot voor kort werd de moord op Lumumba afgedaan als een zaak onder Afrikanen. Als je alle gegevens samen neemt, dan blijkt onduidelijk dat, zowel wat de politieke opdrachtgeving betreft, als de praktische uitwerking, dat van a tot z de Belgische regering mee verantwoordelijk gesteld moet worden voor de moord op Lumumba.»

Veto: De geschiedenis moet dus herschreven worden?

De Witte: «Dat lijkt mij wel. Er bestaan heel wat hardnekkige mites omtrent de rol van de westerse mogendheden in Kongo, zeker ook in de 'officiële' geschiedschrijving. Het is geen toeval dat bijna alle interessante boeken over dit onderwerp komen

van mensen die buiten de klassieke geschiedschrijving staan. Meestal wordt de minder rooskleurige aspecten van de zaak weggeduwd, hoogstens in kleine voetnoten opgenomen. Ik begrijp dat wel min of meer; mensen die de officiële instanties nodig hebben om in archieven binnen te raken maken het zichzelf niet gemakkelijk door over die zwarte bladzijden uit de Belgische geschiedenis te schrijven. Maar het beeld mag wel eens bijgesteld worden.»

Veto: Hoe zit het met het precieze aandeel van de Belgen in de moord zelf?

De Witte: «Nadat Kasavubu op volslagen ongrondwettelijke wijze eerste minister Lumumba had afgezet — met hulp van de VN nog wel — werd het duidelijk dat Lumumba het initiatief dreigde te hernemen. Het Kongolese parlement sprak zijn steun uit voor Lumumba, en gaf hem zelfs volmachten om de crisis te beredderen en de facto

vendien werkte de CIA tegelijkertijd aan een andere moordpoging, en gebruikte dezelfde formulering.»

«Uit telegrammen blijkt dat in januari '61, toen Lumumbistische krachten het hele grondgebied dreigden te veroveren en Lumumba te bevrijden, de Belgische regering verwoede pogingen heeft ondernomen om Lumumba, die gevangen zat in een van Mobutu's kerkers, weg te krijgen naar een van de twee provincies die zich afgescheurd hadden, Kasai en Katanga, en waar Belgen de plak zwaaiden. In Kasai was Kalonji de baas, en die had op voorhand laten weten dat, mocht hij Lumumba ooit in handen krijgen, hij dan van diens schedel een vaas zou maken. Dat was bekend.»

«Het alternatief was Katanga, maar het was geweten dat de eigenlijke sterke man aldaar, Tshombe's adjunkt, hetzelfde soort plannen koesterde. Toen de Belgische ministers het bevel gaven om Lumumba aan een van die twee provincies uit te leveren, tekenden ze bewust zijn doodvonnis. Terzelfdertijd is het duidelijk dat de werkelijke machthebbers in Katanga, waar hij naartoe werd gevoerd, de Belgen waren. Tshombe was een marionet; alle werkelijke beslissingen werden door de Belgen genomen. Ook de operatie om Lumumba van kant te maken was volledig in handen van Belgen, tot en met het in stukken snijden en oplossen in zwavelzuur van Lumumba's lijk. De CIA heeft ook wel huurdoeders gestuurd, maar heeft ze teruggetrokken toen Lumumba in de handen van Mobutu viel, omdat het politiek te gevaarlijk was.»

Champagne

Veto: Wat was de rol van de VN bij de moord?

De Witte: «Ik heb geen documenten gevonden die aantonen dat de VN betrokken was bij de moord zelf. Maar dat betekent niet dat ze er niets mee te maken hebben gehad. Temeer omdat het duidelijk is dat de VN vanaf het begin van alles op de hoogte was: binnen het uur was de VN-kommandant in Katanga op de hoogte van de komst van Lumumba. Diezelfde dag komt er geen enkele reactie van de VN. Ook de dag erna niet. Pas na twee dagen, als in de koloniale milieus in Elisabethstad (Lubumbashi), in Katanga, de champagne al gevloeid had,

vervolg op p. 7

president Kasavubu opzij geschoven. Op dat ogenblik liet de Belgische minister van Buitenlandse Zaken aan zijn ondergeschikten weten dat "de autoriteiten de plicht [hebben] om Lumumba onschadelijk te maken". Dat ze daarmee niet bedoelden politiek onschadelijk maken, wordt even later duidelijk. Enkele dagen na die uitspraak heeft Mobutu namelijk zijn eerste coup gepleegd: Lumumba werd daarbij politiek uitgeschakeld. Een week nadien liet de Belgische minister van Afrikaanse Zaken echter aan zijn ondergeschikten weten dat "het belangrijkste na te streven doel in het belang van Kongo, Katanga en België de definitieve eliminatie van Lumumba [is]." Bo-

De lange weg naar Lubumbashi

In 'Krisis in Kongo' vertelt socioloog Ludo De Witte het bekende verhaal van de onafhankelijkheidsstrijd van de Belgische kolonie. Hij spitst zijn onderzoek echter toe op de interventies van de westerse coalitie in Kongo in 1960, en vooral op de rol die België, de Verenigde Naties (VN) en de Verenigde Staten (VS) daarin speelden. Die — allerminst rooskleurige — rol wordt volgens de auteur in de 'officiële' geschiedschrijving al te vaak over het hoofd gezien. Uit De Witte's studie blijkt dat economische en geopolitieke belangen bij de grote mogendheden steeds zwaarder hebben doorgewogen dan humanitaire motieven of internationale rechtsregels.

De weg naar de onafhankelijkheid van de Belgische Kongokolonie is behoorlijk chaotisch verlopen. Waar België in het midden van de jaren vijftig nog dacht aan een termijn van tenminste twintig jaar om de bestuurskaders in Kongo te afrikaaniseren en op die manier de macht geleidelijk over te dragen aan de Kongolezen, beslissen de omstandigheden ter plaatse daar anders over. In de loop van 1959 dwingen massale betogingen in Leopoldstad (het huidige Kinshasa), Stanleystad (nu Kisangani) en andere grote steden de Belgen hun strategie grondig te wijzigen. Op 27 januari 1960 — ruwweg een jaar nadat de eerste Kongolese opstand in Leopoldstad op zeer bloedige wijze is neergeslagen — zal in Brussel de regering-Eyskens ogenschijnlijk toegeven aan de antikoloniale volksbeweging, en beslissen dat de kolonie op 30 juni onafhankelijk zal worden.

Stevig

Het was echter geenszins de bedoeling Kongo zomaar terug te geven aan de Kongolezen; daarvoor waren de economische en strategische belangen van de ex-kolonie veel te groot. Kongo's herwonnen onafhankelijkheid wordt door de Belgen dan ook gezien als een puur formele zaak, en ze rekenen er vast op dat een zwak neokoloniaal bewind aan de macht zal komen, en dat de Belgische belangen op die manier gevrijwaard zullen blijven. Deze strategie wordt wel eens omschreven als 'de Kongolese weddenschap': de overnaren en slecht georganiseerde zwarten zouden vanzelf merken dat ze er niet konden komen zon-

der Belgische hulp.

Het val Brussel dan ook bijzonder tegen dat precies de partij van de charismatische Patrice Lumumba, het MNC, op 23 juni als sterkste partij uit de verkiezingen komt. Deze partij heeft namelijk een zeer nationalistisch programma, dat geen plaats laat voor welke Belgische inmenging ook. Het land moet volgens premier Lumumba en president Kasavubu onafhankelijk en neutraal worden, en een volledig eigen Afrikaanse koers gaan varen. Lumumba begint bovendien onmiddellijk met de afkianisering van het leger. Hij stuurt de blanke officieren naar huis en promoveert zwarten naar topfuncties. Zo wordt de nog volledig onbekende oud-sergeant Mobutu door Lumumba benoemd als kolonel en stafchef van het leger.

Brussel voelt dat ze haar greep op de ex-kolonie dreigt te verliezen, en besluit naar de harde middelen te grijpen. Onder het mom van een humanitaire interventie — er zouden op grote schaal blanke vrouwen worden verkracht door onopstandige zwarten — worden para's gedropt in de grote steden. Protesten van de regering-Lumumba en negatieve adviezen van Belgische diplomaten ter plaatse worden door de Belgische regering in de wind geslagen.

Het wordt duidelijk dat het eigenlijke doel van de brutale interventie de afscheiding van de rijke koperprovincie Katanga is. Daar zwaait de Belgischgezinde Moïse Tshombe namelijk de plak. De regering-Lumumba ziet het gevaar hiervan in — het verlies van de inkomsten uit de kopermijnen kan het land stevig raken in de portemonnee — en roept de Verenigde Naties ter hulp. Premier Lumumba en president Kasavubu vragen sekretaris-generaal Dag Hammarskjöld troepen te sturen om hun land te beschermen "tegen de huidige buitenlandse agressie".

Geweld

De blauwhelmen komen eind juli aan in Kongo, en de Belgische militairen worden inderdaad verdreven — behalve dan in Katanga, dat door de VN ongemoeid wordt gelaten. Bovendien weigeren de blauwhelmen te vertrekken uit de rest van het 'bevrijde' land, zodat er nu in feite twee bezettingmachten aanwezig zijn: Belgische parakommando's in het ondertussen afgescheiden Katanga, en blauwhelmen in de rest van het land. Gesterkt door de ontwikkelingen kondigt plaatselijke leider Kalonji de afscheiding van Kasai — de provincie met

diamantmijnen — aan. De VN grijpt niet in.

De tot dan toe alle geweld mijnde Lumumba breekt met de VN, en stuurt dan maar zelf troepen naar de opstandige provincies. Dat is uiteraard niet naar de zin van de VN, en blijkbaar ook niet van president Kasavubu. Deze wil van de situatie gebruik maken om alle macht naar zich toe te trekken, en hij zet Lumumba en zes van zijn ministers af. Lumumba stuurt op zijn beurt, gesteund door de Kongolese Kamer en Senaat, Kasavubu naar huis. De verwar- ring is compleet.

Mobutu

Tijdens deze impasse ziet kolonel Mobutu zijn kans schoon, en hij pleegt, met de hulp van het leger, een eerste staatsgreep. Omdat hij op die manier verhindert dat Lumumba door het parlement in ere wordt hersteld, is de VN hem gunstig gezind. De organisatie steunt hem actief door zijn troepen op te leiden en te bevoorraden. Lumumba wordt door dezelfde VN in zijn residentie in Leopoldstad beschermd, wat er de facto op neerkomt dat hij huisarrest opgelegd krijgt, en niet met de buitenwereld mag communiceren. Wanneer hij er in slaagt te ontsnappen en vervolgens probeert zijn getrouwen in Stanleystad (nu Kisangani) te bereiken, verbiedt de VN haar manschappen de voormalige premier nog te beschermen: "Geen, herhaal geen, actie mag door u worden ondernomen met betrekking tot Lumumba." Onderweg naar Stanleystad wordt Lumumba onderschept en gevangen genomen door soldaten van Mobutu. De Ghaneese blauwhelmen weigeren de opgejaagde Lumumba in bescherming te nemen.

Maar zelfs een gevangene en monddood gemaakte Lumumba baart zowel Mobutu als België en de VN nog zorgen. Brussel dringt er dan ook op aan dat hij overgebracht wordt naar Kasai of naar Katanga, in de wetenschap dat zowel Kalonji als Tshombe Lumumba's huid willen. Op 17 januari 1961 wordt hij samen met twee medestanders naar de hoofdstad van Katanga gebracht en overgeleverd aan Tshombe. Op zijn minst met medeweten van de Belgen aldaar — nota bene in de villa van een Belgisch

koloniaal — worden de drie gemarteld en vermoord.

Honderd

Pas na de dood van Lumumba trekken de blauwhelmen de afgescheiden gebieden binnen, en in 1963 wordt er een akkoord gesloten tussen Tshombe en de VN. De afscheiding wordt opgeheven, maar Tshombe en zijn aanhangers behouden de politieke mandaten die ze voor de afscheiding bekleedden.

Het enige obstakel voor Mobutu op zijn weg naar de macht is een grootscheepse opstand door Lumumbistische rebellen in 1964. De rebellen slagen erin de belangrijkste steden te veroveren en naderen tot op honderd kilometer van Leopoldstad. Alleen een legerijde blanke huurlingen en de cruciale invloed van een Belgisch-Amerikaanse interventie zijn in staat op 24 november 1964 de opstand te breken. Precies een jaar later pleegt Mobutu, die tot dan nog samenwerkte met Kasavubu, zijn tweede staatsgreep. Hij roept de Tweede Republiek uit en trekt alle macht naar zich toe. Sindsdien regeert hij de ex-kolonie met ijzeren hand. Zonder de gezamenlijke hulp van België, van de VN en van de VS was het alles nooit zover gekomen.

Martijn Graumans

De Witte

vervolg van p. 6

heeft de VN officieel gereageerd: de sekretaris-generaal heeft een 'nota van bezorgdheid' gestuurd.

Veto: Als de Belgen dan toch de baas waren in Katanga, en de economische belangen zich daar situeerden, waarom heeft België dan nooit de onafhankelijkheid van Katanga formeel erkend en de rest van Kongo aan de Kongolezen gelaten?

De Witte: «Op diplomatiek en internationaal vlak was Katanga een dusdanige para-staat dat er geen schijn van kans was dat het ooit als onafhankelijke staat zou erkend worden binnen de VN. Zelfs het apartheid-regime van Zuid-Afrika, of Rhodesië durfden het niet aan om Katanga te erkennen. Het was een dusdanige grap dat niemand het au sérieux kon nemen. Bovendien waren er ook nog belangrijke belangen buiten Katanga: in Kasai bijvoorbeeld zijn enorme diamantvoorraden.»

«De belangrijkste reden was echter dat Lumumba politiek geïmlineerd moest worden; het volstond niet Lumumba de plak te laten zwaaien in de rest van Kongo. Die

man had een dusdanig charisma en had in de praktijk aangetoond dat hij zei wat hij deed en deed wat hij zei, dat in het westen een enorme angst heerste voor hem en zijn volgelingen. De strategie van het westen en ook van de VN was niet Katanga als een onafhankelijke staat uit te bouwen, maar wel Kongo rond Katanga herop te bouwen. Dat was ook wat Tshombe wilde. Hij stond te wachten om onderhandelingen te beginnen met het centrale gezag, om tot een hereniging te komen. Maar eerst moest die Lumumba daar weg.»

Koe

Veto: Wat was Mobutu's rol op dat moment? Gebruikten de Belgen hem ook, want hij was toch nog informant voor de Belgische Staatsveiligheid geweest?

De Witte: «Dat was nog vóór de onafhankelijkheid. Daarna is hij eigenlijk door Lumumba opgenomen in zijn partij, en het is in het zog van Lumumba dat hij carrière gemaakt heeft. Maar op het moment van de Belgische en de VN-interventie had hij geen invloed. Pas op het ogenblik dat Kasavubu Lumumba had afgezet en bleek dat het parlement Lumumba's kant koos, realiseerde het westen zich dat ze noodzakelijkerwijze een beroep moesten doen op het

leger om het parlement opzij te schuiven. Mobutu's leger was de ultieme kaart die het westen nog kon uitspelen om Lumumba van de macht af te houden.»

«De VN heeft op beslissende wijze de coup van Mobutu gesteund door massaal soldij en voedsel ter beschikking te stellen van zijn troepen. Mobutu beloofde de soldaten uit te betalen op voorwaarde dat ze zijn kant kozen, tegen Lumumba.»

Veto: Mobutu heeft dan later ook Tshombe uit de weg geruimd. Waartoe diende dat dan?

De Witte: «Dat is vier, vijf jaar later gebeurd. Na de likwidatie van Lumumba en andere nationalistische leiders, dreef het regime op de militaire macht van Mobutu. Er werd wel gepoogd een parlementaire façade op te trekken, maar veel stelde dat niet voor. Maar onderhuids bleef het ongenoegen over het nieuwe bewind van Mobutu en Kasavubu bestaan, en dat heeft dan geleid tot een gigantische volksoptand in '64. Op een periode van enkele maanden hebben de rebellen, de Simba's, tweederde van het land veroverd. Op dat ogenblik heeft Mobutu Tshombe heropgevoet, samen hebben zij huurlingen ingeschakeld en is er een Belgisch-Amerikaanse interventie op gang gekomen.»

«Vanuit het zuiden van Katanga is een heroveringsoperatie begonnen met een ge-

mechaniseerde brigade, waar ongeveer driehonderdvijftig Belgische officieren aan deel genomen hebben, met steun van huurlingen. In een zee van bloed hebben zij het land heroverd. De conservatieve schattingen gaan over honderdduizenden Kongolezen die vermoord zijn, ernstige auteurs zeggen dat misschien wel een miljoen mensen vermoord is. Die terreur heeft gemaakt dat de bevolking volledig platgeslagen, gedemoraliseerd was en dat Mobutu definitief zijn diktatuur kon vestigen. Hij heeft de politieke klasse opzijgeschoven en openlijk de tweede republiek uitgeroepen, die eigenlijk nog tot op vandaag voortduurt. Dat bloedbad wordt echter doodgezwegen.»

Klasse

«Eigenlijk kan men zeggen dat de Kongokrisis het eerste moment in de geschiedenis was, waarop de leidende kringen van België in hun fundamentele belangen geraakt werden. De wereldoorlogen natuurlijk uitgezonderd, maar toen was de leidende klasse niet meer in staat normaal te functioneren of terug te slaan. Ten tijde van de Kongokrisis waren ze dat wel.»

Benny Debruyne
Martijn Graumans

Tien jaar Togo

zijn Benin, Rwanda, het al vernoemde Senegal en Zaïre. Omdat tien jaar inzet van de Togoleden niet zomaar onopgemerkt voorbij mag gaan, richt Vredeseilanden zijn jaarlijkse campagne op dit West-Afrikaanse land. Vredeseilanden steunt er een aantal projecten, die hoofdzakelijk door de plaatselijke bevolking worden gedragen en uitgevoerd: landbouwvorming, alfabetisering, gezondheidszorg, watervoorziening, wegeninfrastructuur, ... Zo kampten de mensen er tot 1986 steeds enkele maanden per jaar met een voedseltekort. Vandaag stockeren de boeren 500 ton graan in afgesloten schuren, die pas worden geopend als de normale voorraden zijn opgebruikt.

Graan

En dan is er de campagne zelf. Traditiegetrouw zullen talloze vrijwilligers het aanstaande weekende de straat opkomen om zoveel mogelijk voorbijgangers te vertellen dat Afrika hen niet loslaat. De welbekende plastic sleutelhangermantjes zullen ook weer van de partij zijn. Maar de organisatie vindt het belangrijk dat de financiële acties steeds gekombineerd worden met inhoudelijke campagnes die geïnteresseerden moeten informeren over het structureel onevenwicht tussen Noord en Zuid. Een 'rugzakactie' richt zich specifiek op kinderen, omdat de organisatie ervan overtuigd is dat sensibilisering voor ontwikkelingsamenwerking niet vroeg genoeg kan beginnen. In die symbolische rugzak kan je virtueel op reis met video's, leesvoer en activiteiten die jongeren aan de hand van zeer concrete voorbeelden dichter bij de Afrikaanse leefwereld moeten brengen.

Kurt Wouters

legd voor de Afrikaanse partners van Vredeseilanden. De laatste jaren legt de organisatie immers steeds meer de klemtoon op cultuur. De beste manier om kennis te verwerven, zo wordt geredeneerd, is via dialoog en uitwisseling tussen culturen. Een initiatief zoals 'Kunst uit Senegal in Vlaanderen' moet dan ook aantonen dat Afrika ook voor ons veel meer in petto heeft dan aanvankelijk wordt gedacht.

In het kader van dat initiatief wordt Afrikaanse kunst tentoongesteld in culturele centra in Vlaanderen, maar gaan ook Vlaamse kunstenaars naar Senegal. Op die manier wil Vredeseilanden aantonen dat Afrikaanse kunst al te vaak ten onrechte het etiket 'primitief' opgekleefd krijgt. Het komt er volgens de organisatie dan ook op aan om het Afrikaanse continent de nodige kansen te bieden om dit beeld bij te stellen.

Zo moet culturele uitwisseling een deel worden van de ontwikkelingsamenwerking. Pas als deze mogelijkheden worden erkend, kan aan het vertekend beeld van Afrika worden geschaafd. Een ander belangrijk feit dat dit jaar volop aangekaart wordt, is de ontwikkelingsamenwerking in Togo. Dat is een van de vijf landen waarin Vredeseilanden projecten heeft lopen. De andere

Op 10, 11 en 12 januari voert Vredeseilanden opnieuw campagne in Vlaanderen. Speciale aandacht zal daarbij uitgaan naar het veranderen van de mentaliteit en de opvattingen die bij het ruime publiek leven omtrent ontwikkelingssamenwerking. Het centrale thema van de actie luidt dit jaar "Helpen is hulp overbodig maken". Helpen wordt daarin gezien als het steunen van bevolkingsgroepen in ontwikkelingslanden die zelf hun situatie willen verbeteren. Dit alles kadert in de visie die Vredeseilanden op ontwikkelingssamenwerking heeft. Daarin ligt de nadruk op de samenwerking, en op de idee dat 'ontwikkelingsamenwerking geen eenrichtingstraat is die begint in het Noorden en eindigt in het Zuiden', zoals te lezen staat in het activiteitenverslag van de organisatie.

De laatste tijd werd over ontwikkelingsamenwerking in de media vooral negatief bericht. Vorig jaar was er bijvoorbeeld het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingsamenwerking (AboS), dat van het ene schandaal in het andere verzeild raakte. Meer recent nog was er de veroordeling in de zaak SOS Sahel. Maar ook de ronduit sombere gevoelens die er rond Afrika heersen — denken we maar aan Rwanda — doen vele mensen twijfelen aan de zin van hun steun en aan de vraag of hun financiële bijdrage nog wel vruchten afwerpt. Vredeseilanden zal in haar actie van dit jaar proberen dat negatieve beeld te nuanceren, en ook de positieve punten van Afrika aan bod laten komen.

Hierin is een belangrijke taak wegge-

Virtueel projecthuis brengt digitaal magazine uit

Carpoolen op het Internet

Oh, wie schrijft er nu nog op papier, wanneer je alles onmiddellijk, nu, hier, direct, heute kan lezen en bekomentarieren? Sesuad'ra, een organisatie door en voor studenten, zit sinds december met het project 'Leuven 2000' — die naam! — op de digitale snelweg en biedt een 'digizine', een agenda, zoekertjes, een prikbord voor commentaren en een carpoolsite aan. Wat is de bedoeling van een digitaal 'blad' voor studenten? Is er nood aan een agenda op Internet? Veto ging, gewapend met muis en digitale hoofdstelefoon, op zoek naar mogelijke antwoorden.

Ongeveer een jaar geleden werd Sesuad'ra in het leven geroepen. Dit virtueel projecthuis wordt gerund door studenten uit Leuven, Gent, Antwerpen en Nederland en wil een grondig debat voeren rond de nieuwe media. Op het vlak van technologie, cultuur, kunst, onderwijs en 'het alledaagse stadsleven' wil men studenten informeren en sensibiliseren. Handiger alvast dan allerlei foldertjes in je briefvenster, die na verloop van tijd toch zwaar raken tussen vuile was, volle asbakken en de vaat van de afgelopen week. Het Leuvense project verloopt in verschillende fasen: de 'totale en volledige' agenda, de carpoolsite, de zoekertjes en het prikbord staan alvast te flitsen op het scherm, het 'digizine' wacht nog op verdere uitwerking.

Deze site wil een interactieve relatie met de 'lezers' op poten zetten; door middel van een open digitaal magazine, waar teksten rechtstreeks bekomentarierd en aangevuld kunnen worden. Er zal ruimte zijn voor vragen, opiniërende stel-

lingen en bedenkingen, zodat een tekst nooit — in tegenstelling tot de huidige journalistieke praktijk — 'af' is. Dat heeft natuurlijk voor- en nadelen. Zowat alle ingeplugde studenten kunnen reageren en meeschrijven, wat — en dit is in het geheel niet ondenkbaar — kan leiden tot een soort veredelde digitale kafeeprijs.

Niettemin is dit project echt nodig, zegt Pieter Vandekerckhove, een van de bezielders. Hij meent dat studenten de boot naar de eenentwintigste eeuw zullen missen wanneer ze dit initiatief links laten liggen en is ervan overtuigd dat studenten een voortrekkersrol moeten vervullen in de uitwerking van de mogelijkheden van internet. Dit vooral in schril contrast met logge, topzware projecten als Belgium 2000, een megalomaan idee van de Vlaamse Gemeenschap om het hele land informatief samen te ballen op één site. Dit project, waar zo'n slordige 40 miljoen tegenaan is gegooid, rekende op 20.000 leden binnen het eerste jaar. Met het huidige honderdtal ingeschrevenen kan je dan ook niet van een groot succes spreken.

Droom

Leuven 2000 wil dus kleinschalig, overzichtelijk, vernieuwend maar ook volledig zijn, als aanvulling op bijvoorbeeld regionale media. Is er dan aan samenwerking met andere media gedacht? Vandekerckhove: "Kontakten met de Streekkrant, ROB-tv, en zeker ook Veto kunnen zeer vruchtbaar zijn. 'Leuven 2000' wil echter niet de kaart van de kommersiële wereld trekken, een site mag niet bestaan omwille van reclame. Dat zou een omkering van doel en middelen betekenen." Toch is er plaats voor advertenties, mits ze de site niet

overschaduwden. Al deze feiten en toekomststromen klinken zeer hoopgevend, maar hoe wordt dit gefinancierd wanneer er totnogtoe geen reclame is binnengedrongen? De toegang tot de sites is immers volledig vrij voor iedereen die in Leuven online is. Zowel Sesuad'ra als haar project 'Leuven 2000' worden volledig gemaakt door studenten die op vrijwillige basis hun nikkel komen afdraaien in de Vlamingenstraat. Verder werkt de organisatie met vijf stagiairs, die zorgen voor het updaten van de agenda, een zeer intensief werkje dat nooit echt af is omdat er voortdurend nieuwe activiteiten moeten ingevoerd worden. De samenwerking met Nederlandse studenten is ook niet moeilijk te verklaren. Nederland heeft op internetgebied al een stevige voorsprong, een voorsprong die Sesuad'ra met dit initiatief wil verkleinen. Kleine broer beent grote bij, zeg maar.

Gerust

Wat valt er nu precies te beleven op de sites van Leuven 2000? Gemotoriseerde, (auto)mobiele studenten — en dat zijn er tegenwoordig al behoorlijk veel — kunnen hun carpoolsites van en naar Leuven aanbieden, kwestie van het financieel samen te rooien. In de digitale gids vind je een — volgens de organisatie uiterst compleet — overzicht van wat er te beleven valt in Leuven, een combinatie van commerciële en niet-commerciële diensten. Elke gebruiker kan gegevens corrigeren of aanvullen, maar dit natuurlijk enkel na controle van de organisatie. Kwestie van geen rare bietekwieten met verzinsels op de agenda los te laten.

Daarnaast zijn er de — voor Vetolezers vertrouwde — rubrieken als een prikbord,

de zoekertjes en een kontaktrubriek. De vraag is natuurlijk of je met deze rubrieken niet in te beperkte kring blijft, aangezien niet alle — Leuvense — studenten de mogelijkheden van internet in die zin benutten. Vandekerckhove is er redelijk gerust in: "Studenten zijn er steeds als de kippen bij om nieuwe dingen uit te proberen, en de toegangsmogelijkheden zijn zo uitgebreid dat ik er zeker van ben dat we hier met een enorm potentieel aan nieuwe debaatsmogelijkheden zitten."

Wie geïnteresseerd is in de toekomst van het 'medialandschap', zoals dat dan heet, kan altijd eens gaan suisteren in de pagina's van 'Leuven 2000'.

Ann Bries

De site van Leuven 2000 is te vinden onder <http://www.sesuadra.org>. Voor meer informatie over activiteiten van Sesuad'ra of over Leuven 2000 kun je ook terecht bij Pieter Vandekerckhove in de Vlamingenstraat 116; het virtuele projecthuis is te bereiken op 29.33.13.

Café De Flint
 11 januari 2000 Leuven 01622 80 80
 Elke woensdag open van 11 uur tot 3 uur
 Zaterdag vanaf 10 uur Zaterdag gesloten

De Grote Meren lopen langzaam leeg

1996 was een merkwaardig jaar. Johan Museeuw werd wereldkampioen wielrennen op de weg, Nederland verpletterde met sprekend gemak het Belgische nationale voetbalelftal, en Evita covert "Like a Virgin". Driehonderdduizend mensen trokken wit weg, zonder dat ze precies konden zeggen waarom. Satanistische sektes kwamen in het nieuws, en de koning nam tweetalig het woord. De Belgische bevolking voelde de premilleniaanse spanningen tot in haar kleinste teen, en vroeg zich af hoe dat in godsnaam allemaal verder moet. Veto werpt een terloopse blik in haar glazen bol, en presenteert het eerste jaaroverzicht van 1997.

Januari

- Januari is de koudste maand van de eeuw. Het elfstedencomité stelt voor om over het Kanaal te schaatsen, gezien de recente problemen in de Chunnel. Prins Filip opent de wedstrijd, om te compenseren dat zijn overzetsboot uit de vaart is genomen. Prins Laurent wint, maar wordt gediskwalificeerd omdat hij getrokken is door hondjes.
- Bier en brood worden duurder. Alcoholici en mussen kampen met de eerste voorjaarsdepressie.
- De Grote Meren lopen langzaam leeg. Uit het verre België worden loodgieters overgevoerd uit de tot sanitair bedrijf gekonverteerde FN-fabriek.

Februari

- Op 2 februari reikt de KU Leuven eredoktoraten uit aan twee opmerkelijke sportfiguren. Een eerste gaat naar Johan Museeuw, na zijn overwinning in de rally Dakar-Dakar. Een tweede gaat naar Fredje Debruggraeve, die alweer een nieuw wereldrekord zwemt op de honderd meter schoolslag. Dit na tests in de windtunnel van Ferrari en een chirurgische ingreep waarbij zijn hoofd werd vervangen door een hardgekookt ei.

Maart

- De eerste zwaluwen zijn even terug in het land, maar houden het snel weer voor bekeken wegens de aanhoudende vrieskou en een ongelukkig visum.
- Frank Vandenbroucke tekent voor de mislukte comeback van de maand. "Er zijn geen sociale zekerheden meer," klinkt het ontgoocheld vanuit het Oratorienhof.
- Ithaka staat volledig in het teken van de recuperatie van de sixties: happenings met zewier, schuimrubber en bodypaintings worden fel gemaakt. Als centrale gast werd de ex-Joegoslavische Marina Abramovic uitgenodigd. Ze komt helaas twee jaar te laat de Stubar binnengestrompeld, omdat ze het traject Zagreb-Leuven te voet had afgelegd. Hetgeen Kultuurraad overigens conceptueel wel verantwoord vindt.

April

- Op 1 april betogen de Leuvense studenten massaal tegen numerus clausus.
- De Britse vleesindustrie haalt opgelucht adem. De dollykoeienziekte blijkt opgezet spel te zijn, georkestreerd door een ex-Veto-hoofdredacteur en overtuigd veganist, die opereert vanuit Londen.
- Iedereen is ervan overtuigd dat "weg met de permissieve samenleving" een maatschappelijk debat verdient. Men is het er wel niet over eens waar die permissieve samenleving dan wel naartoe moet. Er

wordt een parlementaire commissie opgericht, die naar een geschikte locatie zoekt.

Mei

- Het blijft glad op de eenmeistoet. De vijf resterende socialisten maken een slippertje.
- Er komt een nieuwe maatschappelijke beweging op gang. Vierhonderdduizend Belgen komen op straat in een Roze Mars, voor de gelijkwaardige behandeling van alle burgers. De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie komt verrassend snel met een reactie op de proppen. Er wordt een Roze Werkgroep opgericht en er worden Roze Debatten georganiseerd. Dit alles onder toelating geknorr van Rektor Oosterlinck: "Zolang ze het maar niet met een kondoom doen."
- Koning Albert heeft een dip. België wordt getroffen door schokken van 5,4 op de schaal van Richter. Postmoderne dans vindt nu ook ingang bij het grote publiek.

Juni

- Het is intussen juni, maar Koning Vorst blijft regeren. Ook overdag stijgt het kwik nooit boven het vriespunt. De West-Vlaamse horeka klaagt steen en been over tendentieuze weerberichten bij de 'openbare omroep' (sic). De VRT ontslaat al zijn weermannen, en vervangt ze door Vader Marchal, die wel nog het vertrouwen geniet van de bevolking. Zijn eerste daad van betekenis is de voorspelling van een waardig en serene sneeuwtaaijt.
- Prins Filip spreekt zijn steun uit aan de Roze Mars, en verklaart nu ook openlijk dat hij koningin wil worden.
- 'Luc 'Iron Man' Van Lierde vertoont de eerste tekenen van roest, veroorzaakt door de door Marchal aangekondigde sneeuwval.
- VDB profiteert van de stemmingmakerij door zijn 'hot rubber worsten' op de markt te gooien, vermomd als 'roze Boma's'. De Kampioenen sue-en his ass off.
- Warme kruiken gaan als zoete broodjes over de toonbank, nu de studenten hele dagen achter hun buro geplukt zitten.

Juli

- Op 21 juli houdt Koning Albert een opmerkelijke toespraak, die aantoont dat de harmonie in zijn huwelijk nooit groter is geweest. "I have a dream," zegt hij, terwijl naast hem op de sofa Koningin Paola ostentatief in Morphesus' armen wegglijdt.
- Herman Decroo liegt nu ook tegen zichzelf.
- De politiek tracht de Roze Mars te recupereren, en gaat over tot de afschaffing van politieke benoemingen in Kamer en Senaat. Vanaf nu bestaat de oppositie volledig uit minderheden: gehandicapten, bommoeders, joden, migranten, kinderen en Hareibeekse traiteurs. De Roze Partij, die de belangen van homo's, lesbo's en stereo's behartigt, voelt zich "langs achter gepakt" maar vindt haar positie "als drukkingsgroep" ergens wel comfortabel.

Augustus

- Via genetische manipulatie worden aan de KU Leuven de eerste roze komkommers

geplukt, kwestie van "voeling met de tijdsgeest" te behouden. Rektor Oosterlinck: "De universiteit is geen instelling die buiten de maatschappij staat. Wij moeten een voortrekkersrol spelen."

- In de regering wordt er plaats gemaakt voor de nieuwe politieke generatie, en dit volgens het eerstegeboorterecht: enkel kinderen van ex-ministers komen aan de bak. Belangrijke portefeuilles gaan naar Bert Anclaux, Joachim Coens, Bruno Tobback en Marc Eyskens.
- Johan Van Hecke trekt zijn konklusies en koopt haastig een vliegtuigticket naar het verre Afrika om zelf een nieuwe politieke generatie te stichten: "Het is daar trouwens ook een stuk warmer dan in België. Br."
- Op het Ladeuzeplein wordt een skischans gebouwd.

September

- De Zeeuwse mosselen gaan in staking.
- De mislukte comeback van de maand komt op naam van Ronald Reagan, die besluit om zich opnieuw kandidaat te stellen voor het presidentschap van de Verenigde Staten van Amerika. Het feit dat hij al twee ambstermijnen achter de rug had — en zich dus ook geen kandidaat meer mag stellen — was hem volledig ontgilt.
- In de tuin van de abtj Keizersberg worden de eerste pinguïns gesignaleerd.

Oktober

- De parlementaire onderzoekskommissie die naar een geschikte locatie voor de permissieve samenleving zoekt, komt met een voorstel naar buiten: de vrijstad Brussel. Burgemeester Tom Lanoye, eerste schepen Jan Bucquoy en schepen voor veelstijlke-

den Willem Colen profileren zich als drie handen op één buik.
• Louis-Paul Boon krijgt alweer de Nobelprijs niet.
• Achttentwintig oktober. Elf over halfacht. VRT-journaal: Alfred Hitchcock wandelt onopvallend door het beeld.

November

- Opschudding in showbizland, met enkele opmerkelijke reünies van vergane gloriën. Na Kiss, Deep Purple, The Sex Pistols en Supertramp in 1996 is het in het nieuwe jaar de beurt aan Elvis Presley, de Lumumbistische Abentunterhaltung en de Verenigde Oost-Indische Compagnie.
- De comeback van de maand komt echter op naam van Moeder Teresa, die het tijdelijke voor het eeuwige wisselt en opnieuw haar schepper ontmoet. Ashes to ashes. Dust to dust.

December

- Hoera! De lente is in het land. Na onzedelijke waterspelletjes in het stadspark verbiedt rektor Oosterlinck zijn studentes om nog witte t-shirts te dragen: "Als ze dat willen doen, moeten ze maar naar de VUB gaan."

Joris Janssens
Ann Bries
Benny Debruyne
Frank Indestege

LIDO

BOGAARDENSTRAAT 29
3000 LEUVEN

WIE NOG EEN FUJE BOEKT VOOR 9, 10 OF 12 DECEMBER BETAALT 12.500 FR. HUUR VOOR DE ZAAL I.P.V. 25.000 FR.

NIEUW!!!!
PRAAT- EN EETCAFÉ
DAGELIJKS OPEN VANAF 11 UUR
MET DRINK OF THE WEEK
BROODJES EN SNACKS

OOK FUJAVONDEN IN ONZE VERNIEUWDE ZAAL

VRIJDAG EN ZATERDAG VANAF 22 UUR DISCOTHEEK

Horizontaal — 1 Duikvogel 4 Praal, weelde 9 Gewichtige gebeurtenis die een tijdperk afsluit 15 Boom 19 Haarverlies bij dieren 20 Pers. vnv. 21 Onbegroeid 23 Vrucht 24 Getijde 26 Vreemde munt 27 Bijbelse stad 28 Open plaats in een bos 30 Muzieknoot 31 Kledingstuk 33 Voedingsmiddel 34 Kleur 36 Zilver 37 Eikenschors 38 Muziekstuk in langzaam tempo 41 Gemeente in Limburg 44 Beteuterd 46 Huidsmeer 48 Hoeveelheid haar 49 Geneeskrachtig bloedwei 51 Franse pruimenstad 53 Kleur-schakering 55 Voorzetsel 56 Uniek 58 Pers. vnv. 60 Scherp werktuig 61 Familieid 62 Regel, richtsnoer 64 Muzieknoot 65 Stuk 66 Europese hoofdstad 68 Eenheid van vermogen 70 Luizenai 72 Muzieknoot 73 Europese rivier 74 Roofvogel 75 Dwarsmast 76 Zoogdier 78 Hoofdgod 81 Mansnaam 83 Zuid-Amerikaanse hoofdstad 85 Oefening 88 Voorzetsel 90 Tuinbouwproduct 92 Mansnaam 93 Opstootje 95 Muzieknoot 96 Europeaan 97 Maanstand 98 Schaapkameel 100 Bederfwerende verfstof 102 Zware hamer 104 Weekdier 106 Metalen instrument 108 Europese rivier 110 Raadgeving 112 Wijs en ervaren koning van Pylus 114 Grasland 115 Voorzetsel 117 Deel van een broek 119 Zoogdier 120 Waalse gemeente 122 Winters voertuig 123 Dorsvloer 125 Op die wijze 126 Grond bij een boerenwoning 128 Boksterm 129 Tijdelijke gemoedsgesteldheid 131 Begroot 133 Deel van de bijbel 134 Europeaan 135 Zwarte vogel 136 Duistere zaak, moeilijk oplosbaar probleem 137 Verkoping bij opbod of afslag 138 Hoofddeckel.

superkruiswoord

1	2	3		4		5	6	7	8		9	10	11	12	13		14		15	16	17	18	
19				20		21					22		23				24	25		26			
27				28		29		30		31		32		33		34			35		36		
		37				38	39			40		41	42			43			44		45		
46	47					48				49		50				51		52		53		54	
55				56	57			58	59		60				61			62		63		64	
				65						67				68			69		70			71	
				72				73		74						75						76	
77		78	79			80		81	82				83		84		85		86			87	
88	89			90			91		92			93		94		95			96				97
98		99				100		101		102				103		104	105				106	107	
				108		109		110			111			112		113				114			
115	116					118				119		120	121		122			123	124				125
126		127				128			129			130			131			132	133				134
135						136								137								138	

Vertikaal — 1 Fris 2 Tijdmaat 3 Voedingsmiddel 4 Bijbelse vrouw 5 Pers. vnv. 6 Bezoldiging 7 Europese rivier 8 Lengtemaat 10 Merkteken 11 Grondsoort 12 Titel van aartsbisschoppen 13 Spil 14 Nederlandse rivier 16 Europese rivier 17 Vogel 18 Roelwedstrijd 20 Gat in het ijs 22 Japans bordspel 25 Vrucht 28 Vaste ligplaats van konijnen, hazen en herten 29 Groep van plaatsen in een schouwburg 31 Lof 32 Karwei

34 Gemeente in Antwerpen 35 Met een bepaalde regelmaat terugkerende beweging 37 Lengtemaat 39 Muzieknoot 40 Bestaat 42 Voorbij 43 Landbouwwerktuig 45 Griekse letter 47 Meisjesnaam 48 Hoeveelheid haar 50 Antwoord, verweer 52 Geestelijke 54 Griekse letter 57 Bevloeiingswerktuig 59 Hert 61 Herder die de Trojaanse oorlog veroorzaakt 63 Raadsel met beelden 65 Vogel die gemakkelijk leert praten 66 Li-

chaamsdeel 67 Loflicht 68 Gemetselde waterkant 69 Brandgang 71 Insekt 77 Buitenste groene bast van noten 79 Opwelling 80 Vochtig 82 Afwezigheid van praal of overdaad 84 Koude en droge noordwestenwind 85 Drukte, praats 86 Brusselse gemeente 87 Harmonische samenklank 89 Familieid 91 Scheldnaam voor een rooms-katolieke 93 Engels ontdekkingsreiziger 94 Aziatische rivier 96 Zanger en dichter bij de oude Galliërs 97 Nederlandse omroep 99 Muzieknoot 101 Mansnaam

102 Pers. vnv. 103 Muzieknoot 105 Vlaams plaatsje 107 Chinese afstandsmaat 109 Vlaag van eigenzinnigheid 111 Egyptische godin van het Nijldal 113 Vervelend 114 Bindende regel 116 Tijdperk 118 Oude lap 121 Kledingstuk 124 Griezelijk 125 Grote hoeveelheid 127 Muzieknoot 129 Muzieknoot 130 Pers. vnv. 131 Muzieknoot 132 Muzieknoot 134 Griekse godin.

Door Filip De Keukeleere

CHAOS

café pool snooker

in het hartje van Leuven
op je weg naar de Oude Markt

Zeelstraat 1 (boven Lunapark)
Tel.: 016/23.33.18
open 7 op 7 van 11.00 tot 02.00 uur
zat. en zon. van 15.00 tot 02.00 uur

adv. v. v. v. v. v.

Ideale paar

Vijf personen mogen twee personen afvaardigen naar een bepaalde wedstrijd, die men enkel per twee personen aan kan deelnemen. Om hun kansen op een mooie prijs te verhogen, willen ze uitzoeken welk tweetal van hen de beste kansen maakt. Daarom zoeken ze een manier om telkens twee paren te laten spelen, terwijl de vijfde persoon als spelleider optreedt. Hoe zorgen ze ervoor dat elk paar aan bod komt, en dat iedereen eenmaal spelleider kan zijn? Hoe kan je dit systeem op een elegante manier voorstellen en uitbreiden naar grotere oneven aantallen, gesteld dat alle personen, op de spelleider na, gelijktijdig kunnen spelen?

(fdk)

Uw Fantasy & SF winkel in Leuven

Tiensestraat 155
Tel: 29.29.84

Het Oog des Meesters

MAGIC

The Gathering

Mario's MUSIC

Verhuur - verkoop geluids- en lichtmateriaal

*
Disco-bars, P.A., Karaoke, lichtinstallaties
*
Kom eens langs of telefoneer
en vergelijk onze prijzen!

Brusselsesteenweg 34 Herent
Tel & fax: 016.23.70.40

adv. v. v. v. v. v.

CAFE PASA
D'ADARIO

WILHELMSPOL 21-23, 3000 GENNEN, 016/23 01 26

(advertentie)

Tentoonstelling 'Art of fate' opent woensdag

Philips bij de Chinees

**an 9 tot 29 januari stelt
Kultuurraad werk van
Leopold Liou tentoon
op de derde verdieping
van de Philipstoren.
Noch de keuze voor de
kunstenaar, noch die voor de lokatie
lagen voor de hand.**

Mei 1996. Rudi Jacoby, een Leuvense zeefdrukker (bvba Grafiek) contacteert Peter Dhondt, lid van Kultuurraad (Kura) — een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie. Jacoby heeft net kennis gemaakt met een Chinese kunstenaar die sinds 1990 in Leuven woont en is onder de indruk van diens werk. Of Kultuurraad misschien geïnteresseerd is in de organisatie van een tentoonstelling?

Het verkennend gesprek met Leopold Liou is positief. Na zijn studies filosofie aan de KU Leuven (1990-1993) heeft Liou zich fulltime op de schilderkunst toegelegd. Hij blijkt op korte tijd een groot oeuvre bij elkaar te hebben geschilderd dat op het eerste zicht moeilijk te klasseren is. Is het Oosters of Westers? Is het conceptueel of cartoonesk? Het is alleszins origineel en consistent. Kultuurraad besluit de handschoen op te nemen: er zal een solotentoonstelling met een honderdtal werken worden georganiseerd tegen november 1996. Op die manier opent Kura het academiejaar met een knaller en dat zonder dat de tentoonstelling in het vaarwater komt van die andere jaarlijkse manifestatie in maart. Ithaka, waarin Kura ook werk van jonge kunstenaars toont.

Akryl

Leopold Liou schildert met akryl op doek en gebruikt daarbij een beperkt aantal kleuren (hoofdzakelijk zwart, wit en rood) in een steeds verdergaande abstrahering. De ikonografie doet vaak aan vlaggen denken. Ondanks de abstraktie vormt het oeuvre een verhaal. Centraal daarin staat een gestileerd figuurtje dat Everyman verbeeldt. Uit de titels van de doeken blijkt dat deze Everyman een antwoord zoekt op de vraag naar het lot van de mens, de 'art of fate' uit de titel van de tentoonstelling. De vragen behandelen voornamelijk twee thema's: kosmologie — schepping, het ontstaan van goed en kwaad, de futole plaats van mens en aarde in de kosmos — en antropologie — verhouding individu en maatschappij, de plaats van het kwaad in de mens en in kulturen, de betekenis van 'verlossing'. Daarnaast thematiseert Liou in een aantal werken ook de kunst zelf.

De zoektocht naar een geschikte lokatie voor dit eigenzinnige werk eindigde in het Philipscomplex aan de Geldenaakse-

vest. Philips verliet Leuven in de jaren tachtig. Sindsdien brengt de stad Leuven er stapvoets haar diensten in onder. De politie heeft er haar hoofdkwartier en burgers kunnen er terecht voor stempelcontrole en voor vuilniszakken. Maar het complex is groot. Kura zette zijn zinnen op de derde verdieping van de toren, een ruimte die tot nog toe niet publiek toegankelijk was.

De eerste contacten met de stad verlopen vlot. De verantwoordelijke voor de gebouwen vond dat het kon en de schepen voor cultuur was entoesiast. Eind juni diende Kura een dossier in bij de stad waarin

De ruimte is groot (120 op 36 meter) en enkel opgedeeld door twee zuilenrijen. Vroeger stonden in de zaal machines waarvan nu enkel nog de afbakingslijnen op de grond overblijven. Architecten-in-spe Alexander d'Hooghe, Bruno Dufays, Greet Houben en Jan Mannaerts werkten in nauwe samenwerking met de kunstenaar een tentoonstellingsconcept uit.

Ze kozen ervoor slechts één hoek van de ruimte te transformeren en zo de kracht, eigen aan de ruimte zelf, te behouden. Door slechts een kleine ingreep uit te voeren wordt de leegte versterkt. De toeschouwer komt de ruimte binnen vanuit de tegenovergestelde hoek en moet dus eerst een leegte van tachtig meter overbruggen voor hij bij de tentoonstelling aankomt. Daar maakt hij een s-vormige wandeling door de constructie om uiteindelijk bij de bar te eindigen.

(foto Dirk Bernard)

het hele concept van de tentoonstelling aan het schepencollege werd voorgelegd. Door het zomerreces en door misverstanden waarover Veto eerder berichtte, gaf het stadsbestuur pas eind september toelating om de ruimte in de leegstaande Philipstoren te gebruiken. November was daardoor onhaalbaar geworden en de opening van de tentoonstelling werd verschoven naar januari.

Zuilen

Intussen had Kultuurraad enkele studenten architectuur aangesproken. De derde verdieping van de Philipstoren is een indrukwekkende lokatie, maar men kan er niet zonder meer schilderijen in ophangen.

Elke zijde van de constructie heeft een ander karakter: andere materialen, een andere schaal en een andere functie. Daardoor, en ook door de plaatsing van de constructie zelf, krijgt de gehele ruimte vier subatmosferen. Het geheel kan gelezen worden als een opgeblazen sofa, en de fabriekzaal als de huiskamer. De constructie is opgebouwd uit vier elementen: een L-vormige wand, een lichtgevende wand, een hellend vlak en een stelsel halftdoorzichtig panelen. De kleuren ervan contrasteren met het werk van de kunstenaar. De gebruikte materialen zijn tipische constructiematerialen en hebben bijgevolg een onafgewerkte cachet; het werk van een kunstenaar is immers altijd 'work in progress'. Binnen

in de constructie is het werk van de kunstenaar opgedeeld in drie periodes, die men al wandelend kruist. Één ervan is ontworpen als een kunstmatige skyline. Deze bevindt zich vóór het raam met zicht op Leuven zodat deze middeleeuwse stad — even — een skyline krijgt.

Zeeafdruk

Door de hoeveelheid werken die worden getoond en door de aparte ruimte waarin dat zou gebeuren, had het project allereerst gekregen. Kura ging voort op het elan. Er werden critici aangezocht om teksten te leveren voor een catalogus en de bvba Grafiek maakte zeefdrukken van twaalf werken die in de catalogus zijn opgenomen. Sofje Overstijns, studente Germaanse, maakte een korte video over de kunstenaar. Die video wordt opgesteld in

een zuil in het voorste deel van de lokatie en wordt continu getoond. Op die manier wordt de toeschouwer op een originele manier geïntroduceerd in de wereld van Leopold Liou en is hij 'gewapend' wanneer zij/hij straks het tentoonstellingsconcept binnengaat.

Vlak

Tenslotte werd ook contact opgenomen met het Vlaams Filmmuseum en -archief dat in Leuven is gehuisvest. In de collectie bevinden zich zes 16mm-filmbanden over Philips uit de jaren vijftig. Deze films worden samen met ander fotomateriaal gepresenteerd als een 'tentoonstelling in de tentoonstelling'. Op die manier hoopt Kura niet alleen studenten maar ook inwoners van Leuven te bereiken. Het spreekt immers voor zich dat oudwerknemers van Philips en andere inwoners van Leuven, in het verleden van het Philipscomplex geïnteresseerd zijn.

Het Kura-initiatief is zo voor Leuvenaars en studenten een unieke samenwerking geworden tussen de stad Leuven — die haar gebouw ter beschikking stelt — en Kura. Op het vlak van hedendaagse kunst zijn er in Leuven immers nog heel wat gaten op te vullen. Hopelijk is dit project het eerste van 'many more'.

Veerie Fraters

'Art of fate.' Het universum van Leopold Liou in de Philipstoren te Leuven, van 9 tot 29 januari 1997, dagelijks van 16.00 u tot 22.30 u., behalve op zaterdag. Zondag 12 januari, 21.00 u.: projectie van fragmenten uit het verleden van de Philipsvestiging. Originele 16mm film van mr. Plieger. Zondag 26 januari, 20.30 u.: slotmanifestatie. Een Internet-tentoonstelling is te vinden op http://www.artefact.be/open.skies/art_of_fate.

